

H. H.
MUNRO:

MRAK

Norman Gortsbj je sedel na klopi v parku. S hrbtom je bil obrnjen proti dolgi, ozki, z grmovjem porasli trati, ograjeni z železnim plotom, preko široke, prostrane vozne poti pa je gledal na znani Row. Hyde Park Corner mu je s svojim trščem in hrustem prometa ležal takoj na desni. Bilo je zgodaj v marcu, ura je kazala kakih trideset minut čez šest in mrak je bil ovij zemljo, mrak, ki ga je ublažilo nekaj medle mesečine ter mnoge ulične svetilke. Cesta in pločnik sta bila obupno prazna in vendar se je veliko nevidnih postav tiho premikalo skozi somrak ali pa nevisljivo čepelo na klopih, tako da si jih v mraku je težko ločil.

Prizor je Gortsbju ugajal ter se skladal z njegovim trenutnim razpoloženjem. Mrak je bil zanj ura poraženosti. Moški in ženske, ki so se bojevali in izgubili, ki so skrivali svoje neuspehe in prazne tpe pred zvedavimi pogledi radovednežev, so se prikazali v tej mraini uri, ko so njihove razcapane obleke in sklonjena ramena ter nesrečne oči lahko ostale nevidne.

Premagani kralj videti mora
čudne pogoje,
tako grenko je človeško srce.

Popotniki v mraku niso hoteli, da bi jih spremljali čudni pogledi, zato so se prikazali na te-topirski način ter se žalostno zabavali na zabavišču, kjer ni bilo več rednih obiskovalcev. Preko varovalne zaves grmočja in plotov je prodiral svet bleščic in luči in drugemu, hitrejšemu prometu. Plamenče zaporedje oken je sijalo skozi mrak in ga skoraj razgalilo; označevalo je bivališča tistih drugih ljudi, ki so vztrajali v življenjskem boju ali pa vsaj niso smeli priznati neuspeha. Take stvari je Gortsbju slikala domisljija, ko je sedel na klopi v skoraj zapuščenem parku. Najraje bi se prišel kar k poraženim. Niso ga trle denarne skrbi; če bi hotel, bi lahko sklopil v svet luči in hrupa, ki se ustvil med pehačjo se vrste onih, ki so uživali blaginjo ali pa se bojevali zanj. Castihlepe, ki mu sam ni mogel zadostiti, je bilo drugače vrste in bi ga bilo bolj težko opisati. Trenutno je bil zagrenjen ter razočaran in voljan nekako cinčno uživati nad njihovim blodenjem po temnih presledkih med svetilkami.

Ob njem je sedel starejši moški z otožnim, klobučastim izrazom, ki je bil verjetno še edina sled spoštovanja samega sebe in moči, ki je bil nehalno uspešno izživati ves svet. Za njegovo obleko bi bilo težko reči, da je razcapana, vsaj v polmraku je bila zadovoljiva, toda človek si njene lastnosti ne bi mogel predstavljati, kako kupuje škaflo čokolade ali nagelček za gumbično. Brez dvoma je pripadal tistemu pozabljenemu orkestru, ob katerem je pisikanju nihče ne pleše; bil je eden tistih tarnačev, ki nikogar ne pripravijo do poštenega joka. Ko je vstal, da bi šel, si ga je Gortsbju predstavil, kako se vrača k domačemu ognjišču, kjer nič ne pomeni; ali pa v kako puisto stanovanje, ker je začetek in konec vse njegove zmožnosti, da plača tedensko stanarino. Njegova odmikaloča se postava je počasi izginila v temi, njegov prostor na klopi pa je skoraj takoj zavzel dokaj lepo oblečen mladenič, toda nič kaj bolj vedrega lica kot njegove prednik. Kot da bi hotel poudariti, da mu gre na sveto slabo, se je prišel pri tem, ko se je spustil na sedež, znebil jame in dovolj glasne kletvice.

«Niste videli zelo dobre volje?» ga je odgovoril Gortsbju, ker je sodel, da mladenič potrebuje razumevanje.

Res se je leta obrnil nanj s tako razorožujočo odkritostjo, da je Gortsbju takoj postal previden. «Tudi vi ne bi bili dobre volje, če bi bili v taki kaši, kot sem jaz,» je dejal. «Napravil sem najbolj neumno stvar v svojem življenju.»

«Aha?» je rekel Gortsbju hladno.

«Dospel sem to jutro in nameval oditi v hotel Patagonian na Berkshirskem trgu,» je nadaljeval mladenič; «ko pa sem prišel tja, sem ugotovil, da so ga pred nekaj tedni podrl in da grade na njegovem mestu kinematograf. Voznik taksija mi je priporočil drug hotel v bližini, pa sem šel tja. Svojem sem poslal naslov in nato sem se namenil kupiti nekaj mila — pozabil sem ga dati v kovček, hotelsko milo pa sovržim. Nato sem se malo potepal, zvrnil kos zarcet v točilnico, si ogledoval trgovine, ko pa sem se obrnil proti hotelu, sem nenadoma ugotovil, da si nisem zapomnil nje-

govega imena, kaj šele ceste, ob kateri leži. Težaven položaj za človeka, ki nima v Londonu ne prijatelja ne znanca! Seveda lahko brzojavim svojim po naslov, toda pismo bodo dobili šele jutri; medtem pa sem brez denarja, ker sem vzel le nekaj šilingov in jih porabil za milo in pijačo; zdaj pa sem tu pod milim nebom z dvema penijema v žepu in brez prenočišča.»

Potem ko je povedal svojo zgodbo, je nastala zgovorna tišina. «Verjetno si mislite, da sem vam natvezel kup laži,» je mladenič kmalu dejal z nakazano zamernostjo.

«Zgodba ni povsem neverjetna,» je uvidel rekel Gortsbju; «spominjam se, da se mi je nekoč v tuji prestolnici zgodilo popolnoma isto. Bila sva dva, kar vse še bolj zaplete. Na srečo sva se spomnila, da hotel leži ob nekakem kanalu in ko sva prišla do kanala, sva se lahko vrnila do hotela.»

Mladeniča so Gortsbju spomini razvedrili. «V tujem mestu si stvari ne bi tako jemal k srcu,» je dejal; «človek bi lahko šel k svojem konzulu in tam dobi potrebno pomoč. Tukaj v rodni deželi pa si veliko bolj zapuščeni, če prideš v stisko. Če mi ne uspe najti kakega dobrega človeka, ki bo moj zgodbi verjel in mi posodi nekaj denarja, bom moral verjetno prenočiti na obrežju. Vsekakor pa me veseli, da se vam morda zgodba ne zdi pretirano neverjetna.»

Zadnji opazko je rekel s precejšnjo toplino v glasu, kot da bi hotel namigniti, da upa, da Gortsbju ne manjka veliko zahtevane dobrote.

«Seveda,» je dejal Gortsbju počasi, «šibka stran vaše zgodbe je v tem, da ne morete pokazati mila.»

Mladenič se je sunkoma sklonil, v naglici prebrskal žep na plašču in nato planil pokonci. «Izgubiti sem ga moral,» je jezno zamrmral.

«Izgubiti v istem popoldnevu hotel in kos mila, se človeku, zdaj namerna brezskrbnost,» je rekel Gortsbju, toda mladenič ni dosti čakal, da bi si šlihi konec opazke. Z dvignjeno glavo in videzom nekakšne utrujenosti živahnosti je zbežal po stazi.

«Škoda,» je premišljeval Gortsbju; «pot v mesto, da bi si prikobel lastno milo, je bila edina prepričljiva malenkost v vsej zgodbi in vendar ga je pokopala ravno ta majhna podrobnost. Če bi se prej moštrosko predvideval, da bo milo rabil in bi si ga prikobel ter ga zavil z vso skrbjo drogerista, bi bil lahko sovrjstven genij. Bistvo takih genijev je gotovo v tem, da so neskončno sposobni pri pripravljanju varnostnih ukrepov.»

S to mislijo v glavi je Gortsbju vstal, da bi šel; pri tem pa mu je usel zaskrbljen vzlik. Ob klopi je na tleh ležal zavojček jajčaste oblike, zavil in zapečaten z vso skrbjo drogerista. Ni mogel biti nič drugega kot kos mila, ki je verjetno padlo mladeniču iz žepa na plašču, ko se je spustil na sedež. V naslednjem trenutku je Gortsbju hitel po stazi, zavil v mrak, in zaskrbljeno iskal mladenično postavo v letnem plašču. Skoraj je že opustil iskanje, ko ga je zagledal neodločeno stati na robu cestišča. Verjetno ni vedel, ali naj jo udari preko parka ali pa naj se napoti proti vrvečim pločnikom Knightsbridge. Urno se je obrnil z izrazom brančee se sovržnosti, ko je ugotovil, da ga Gortsbju kliče.

«Vaša priča, ki potrjuje resničnost vaše zgodbe, se je pojavila,» je dejal Gortsbju s kosom mila v iztegnjeni roki; «moralo je pasti iz vašega žepa na plašču, ko ste se usedli na klop. Zagledal sem ga na tleh, potem ko ste že odšli. Morate mi oprostiti moje neveroto, toda v resnici je vse kazalo precej proti vam, sedaj pa, ker sem se bil skliceval na dokaz z milom, mislim, da moram upoštevati njegovo razsodbo. Če vam lahko ustrežem s posojilom enega funta...»

Mladenič je takoj odstranil vsak dvom, kajti denar je hitro izginil v njegovem žepu.

«Tukaj je moja vizitka z naslovom,» je nadaljeval Gortsbju, katerikoli dan v tednu mi denar lahko vrnete in tukaj je milo ne izgubite ga spet, bilo vam je dober prijatelj.»

«Vsa sreča, da ste ga našli,» je rekel mladenič in nato z medlenim glasom izbeledel besedo ali dve v zahvalo ter jo na vrat na nos ucvrl proti Knightsbridgeu.

«Uboji fant, saj bo ob živce,»

je rekel Gortsbju sam pri sebi. «Sicer pa ni čudno; olajšanje v njegovi stiski je moralo biti hudo. Dobil sem dobro lekcijo, da ne smem prehitro soditi.»

Ko se je Gortsbju vračal mimo klopi, kjer se je bila odigrala mala drama, je zagledal nekakega starejšega moškega, kako brska in stika pod njo ter ob straneh in spoznal v njem svojega prejšnjega sosedu.

«Ali ste kaj izgubili?» je vprašal.

«Da, kos mila.»

V torek je v Slovenskem klubu predaval prof. Tone Peruško iz Pulja o pesniku Mati Baloti. Po predavanju je predsednik kluba, dr. Robert Hlavaty (na desni) podelil predavatelju (prvi na levi) in recitatorju Josipu Perčanu po en svoj akvarl

V RAZVESELJIVO HITREM ZAPOREDJU

«Moja pesem» - nova knjiga izbranih pesmi S. Kosovela

Knjigo je uredil Lino Legiša, izdala pa jo je v zelo lepi opremi Janeza Vidica in z ilustracijami Jožeta Ciuhe mariborska založba Obzorja

Ni dolgo tega, kar smo poročali o novi izdaji prve knjige zbranih pesmi Srečka Kosovela, in že lahko z zadovoljstvom pozdravimo novo knjigo tega pesnika. Kosovelove pesmi, ki so zaradi svoje nesporne umetniške kvalitete in zaradi svoje motivike tako blizu slovenskemu, zlasti primorskemu človeku, so našle pot do najširšega kroga slovenskih bralcev. Lahko rečemo, da je Kosovelova lirika prešla med najlepše dragocene slovenske kulturne zaklade in da je tudi danes vedno živa in aktualna, kot je bila v času, ko je nastajala. Vsi prijatelji poezije in še posebej ljubitelji Kosovela bodo zato veseli nove izdaje Kosovelovih pesmi. In ne neupravičeno, kajti dobrih in lepih knjig ni nikoli preveč. Gre pa za izdajo, ki jo je za mariborsko založbo Obzorja pripravil Lino Legiša, znani literarni zgodovinar, primorski rojak, Kosovelov prijatelj. Knjiga bo v neobičajni obliki kvadratnega formata z ilustracijami Jožeta Ciuhe in v opremi Janeza Vidica začela novo zbirko založbe. Ta knjižna zbirka z naslovom «Iz slovenske kulturne

zakladnice» ima namen posredovati klasična dela slovenske literature s komentarji in uvodi najboljših slovenskih literarnih zgodovinarjev ter z ilustracijami priznanih likovnih umetnikov. V knjigo Kosovelovih pesmi, ki so obhajali šestdesetletno Kosovelovo rojstvo, je knjižna Kosovelovih pesmi več kot primerna za začetek nove knjižne zbirke.

Ze temnoredi ščitni ovitek s pesnikovim podpisom na beli podlagi, pa domačo platno, litanio, predstavlja privlačnost, ki vabi bralca. Tudi notranja oprema knjige, ki vsebuje na vsaki strani eno samo pesem, med njimi pa vrsto slikarjev rib na rumeni podlagi, kaže na izredno skrb, ki jo je založba posvetila zunanji podobi knjige. Ko pa listamo po straneh in prebiramo Kosovelove vrstice, nas takoj zagrabi ta nežna, strastna pa obenem krhka poezija kraškega barda.

Knjiga vsebuje veliko pesmi. V njej so zbrane vse najzanimnejše Kosovelove pesmi. Urednik zbirke je ves Kosovelov opus razdelil na štiri cikle. V nasprotju z Antonom Ovirnikom, ki je

Kosovelovo pesništvo žetev v zbranem delu razdelil na štiri motivno in oblikovno zaključene dele, in sicer na impresionistične in na čustvene tvorbe, sonete, vednoma refleksivne narave, socialno borbene in idejne pesmi in v osebno izpovedne pesmi, je Legiša razvrstitev pesmi drugače naštela. Tudi on je pesmi razdelil na štiri dele, vendar vsebuje prvi del Kosovelove najbolj tipične kraške pesmi. Drugi del vsebuje skupino ljubzenskih pesmi, naslednji del knjige pa obsega pesmi, ki govorijo o samotni in spoznanju, ki jih ta prinaša. Četrty razdelek pa vsebuje pesmi, ki so v zvezi s pesnikovim zavestno poslanstvom na svetu. Ta razvrstitev je morda manj znanstvena, je pa zato bližja bralcu, ki bo to knjigo Kosovelovih pesmi vzel v roke zaradi pesmi samih in uživanja Kosovelovih umetnih. Pri tem pa bo v dopolnitve pesmi vsak bralec prav z užitkom prebral uvod urednika, ki je na tridesetih straneh »očrtal« Kosovela kot človeka in umetnika, opredelil njegovo pesem v estetskem in idejnem pogledu ter ocenil pomen Kosovelove poezije v slo-

venski književnosti. Ta uvod je napisan sicer predvsem za zahtevnejšega bralca, vendar v tako prijetni obliki, da bo imel od njega koristi tudi literarno neizobražen bralec.

Tako lahko zapišemo, da je izdaja Kosovelove poezije resnično tako izdaja, kakršnih si samo želimo: kvalitetna, na visokem nivoju pa vendar razumljiva vsakomur, po zunanji podobi pa izredno lepa že bibliofilska izdaja.

Sl. Ru.

Četrta knjiga Pregljevega izbranega dela

Trem knjigam izbranega dela Ivana Preglje, ki jih je brez kakšne posebne reklame izdala Mariborska založba Obzorja, se je zdaj pridružila še četrta knjiga te zbirke. Ker bo celotna serija obsegala predvidoma sedem knjig, smo tako že prek polovice in nadejati se smemo, da bo založba v napovedanem času zaključila izdajo izbranega dela Ivana Preglja, tako kot je uspešno zaključila izdajo zbranih pesmi Meška, izbranega dela Finčgarja in kot uspešno izdaja zbrano delo Frana Detela. Ker je tudi nova knjiga Pregljevih spisov izdana z vso skrbjo urednika dr. Franceta Koblarja in avtorja opreme ing. arh. Toneta Bitenca, imamo pred seboj lepo knjigo, katere izdaja bo založbi v pomoč.

Ne bi ponavljali pomena pisatelja Ivana Preglja in njegove vloge v sodobni slovenski književnosti. O tem smo nekaj besed nanizali že v poročilih o prvih knjigah Pregljevega izbranega dela. Poudarimo naj le, da Mariborska založba Obzorja, ki opravlja pomembno kulturno nalogo in dopolnjuje izdaje drugih slovenskih založniških ustanov, predvsem Državne založbe Slovenije, ki ima med svojimi temeljnimi nalogami prav izdajanje zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Sicer pa bi bilo dovolj žalostno, če bi ob današnji vsestranski skrbi za domačo kulturno vrednoto pozabili na domačo književnost in njene predstavnike in bi nam na knjižnem trgu ne bilo dosegljiva dela takega avtorja kot je Ivan Pregelj.

Ze če površno prelistamo novo, četrto knjigo Pregljevega dela, lahko takoj ugotovimo, da vsebuje ta knjiga dela, ki so povezana z dvema zgodovinskima osebnostima 18. stoletja, z razsvetljenim duhovnikom Petrom Pavlom Glavarjem in goriškim zdravnikom Muznikom. Za povestjo «Odisej iz Komende», ki je v bistvu življenjski Petra Pavla Glavarja, sledi «Zapiski gospoda Lanšpreškega», ki predstavljajo novele z motiviko Glavarjevega življenja. V teh novelah se odpira daljna okolica Ljubljane, konkretno okolica Komende in Lanšpreže, živje resnični in izmišljeni Glavarjevi sodobniki, predvsem pa Peter Pavel Glavar, človek velikih potez in velikih del. Ob teh novelah, da so katere ugotovimo, da so nekatere velike Pregljeve umetnine, pa prihajajo do izraza tudi razmišljanja pisatelja samega. V njih sicer govori Peter Pavel Glavar, dejansko pa se v njih kažejo Pregljeva življenjska spoznanja.

Drugi del knjige je posvečen zdravniku Muzniku. V «Zgodbah zdravnika Muznika» se Pregelj z vsemi svojimi čustvi vrača v domače tolminske kraje in piše zgodbe o svojih tolminskih rojakih, o njihovem trpljenju in vseh trenutkih ter zaupanju v svoji rodni Gorenjski.

PAVLE MARTINC

(Nadaljevanje na 7. strani)

Naša zrelost

Boris Pahor

Ni dolgo, kar smo na teh stolcih pozdravili Kocbekovo zbirko pesmi Groza, ki je potem dobila Prešernovo nagrado in doživlja zdaj zmeraj bolj razločen uspeh na Češkem, Poljskem, Nemškem in drugod, in že imamo spet v rokah novo Kocbekovo knjigo. Tokrat je to knjiga proze, vsaj toliko, kolikor je napisana v nevezani besedi, kajti Kocbekov stavek se tudi pri obravnavi trde stvarnosti zmeraj povzdigne v svet pristne in globoke lirike. In tukaj gre za nenavadno resno stvarnost, zakaj to so dnevi zapiski iz vojnih let, iz dni, ko so slovenski odposlanci potovali daleč na jug, zato da bi v Jajcu sodelovali pri postavljanju temeljev nove jugoslovanske federacije. Odisejada pa je pravzaprav dvojna; tista zunanja se počasi in dramatično razvija sredi nevarnosti, ki jih je polna pot po zasedeni deželi, kjer je sovražnik zmeraj na preži; druga, notranja, pa se povezuje s težko preteklo podobo v prihodnost. In mi seveda sledimo razvoju obeh z napeto pazljivostjo, vendar smo še na poseben način prizadeti in zato prebujeno pričujoči ob mislih in dejanjih, ki kakor fosforescentni mejniki zaznamujejo smer slovenske poti.

Ko govorimo o ti poti, pa je prav (in za mlajšo generacijo) potrebno, da omenimo, kako sta se v letih med obema svetovnjima vojnama na Slovenskem izoblikovali dve pomembni skupini, ki sta se ločevali od tedanjih dveh vladajočih strank, to je katoliške in liberalne. Prvo od dveh skupin so sestavljali možje, ki so bili bolj ali manj blizu marksizmu in so se zbirali okrog revije Sodobnost; krščansko usmerjeni pa so si ustanovili revijo Dejanje. Bila so huda leta, ko je fašizem zmagoval v Španiji in v Abesiniji in ko je bil nacizem zasedbo Avstrije že na slovenski meji; zato sta si bili obe omenjeni skupini sorodni in vneti skrbi za narodov obstoj, prav zaradi tega pa jih je nujno družila še protifašistična misel, kajti vsakdo, ki se ni (v dobri ali slabi veri) vdalj prildom, je lahko uvidel, s katere strani je prihajala grožnja ne samo majhnim narodom, kakršni je slovenski, ampak tudi velikim miroljubnim državam.

Edvard Kocbek je bil ideolog Dejanja, ki je v sleherni številki prinašalo njegov pridružen klic k budnosti, napisan v obliki, o kakršni se dotedajni slovenski politični publicistiki ni moglo niti sanjati. Bila je to proza, v kateri sta se bistrovost in psihološko bogastvo ponujala v tako presenetljivo plemenitem slogu, da je bil za nastop takšne pisateljske osebnosti zagotovilo in poročilo za prihodnost. Zato je bila revija, ki je imela močan kader prvovrstnih sodelavcev, eden izmed najbolj pomembnih žarišč pri oblikovanju takratne mlajše slovenske inteligence. Toliko bolj pa smo mogli razumeti vrednost Sodobnosti in Dejanja, tisti izmed nas, ki smo jih na primorskih tleh brali kot prepovedano čtivo, zakaj fašistične nevarnosti nismo samo slutili kot grožnjo, ki je bila na tem, da se sproži, ampak smo jo doživljali kot dvasetletno neposredno stvarnost. In tako je razumljivo, da smo imeli Sodobnost s sabo na skritih sestankih v gorah, da je Dejanje celo zalilo pod šotor Libijske in Cirenajske pušave.

Zavoljo zgornjega povedanega je samo po sebi umljivo, da so se v uri, ko se je napovedano zelo zgornjo nad deželo, vsi razgledani razumniki na Slovenskem znašli v skupnem taboru. In kakor drugod po evropskih deželah, je zaradi potrebe uporniškega gibanja tudi pri nas elita pustila ob strani nazorske razločke in se vsa predala zahtevam prejoene domovinske ljubezni. Seveda, diferenciacija je obstajala še naprej, vendar v takni obliki, da ni oteževala vodenja osvobodilnega boja. A medtem ko so pri manj zahtevnih, bolj praktičnih značajih s spremembo okolja in ob izrednih doživljajih nekdane resnice bledele, se je Kocbekova množastanska osebnost sprejemala z novimi doživljaji in jih doživljala v celovit, ljubezensko radodarni dialektiki.

Tako zdaj razumemo, zakaj so tako izredno dragoceni njegovi zapiski iz partizanskih let, ki so izšli v knjigi Tovarišja in se nadaljujejo v Listini, iz katere sta vzeti ti dve poglavji, ki sta zdaj izšli kot samostojno delo. (Slovensko poslanstvo: izdala Mariborska založba Obzorja v Celju, 1964). Vanje je pisatelj ujel nihanja, ki se v zelo neenakem ritmu razvijajo v notranjosti umetnika in misleca, ko v sebi doživlja dilemo krščanskega sveta ob pohodu marksistične misli. Dilemo smo rekli, kajti ne gre za napadanje ali samo odklanjanje sovražnika, ampak za vneto iskanje sožitja z nekom, ki je nedopovedno drugačen pa hkrati prav tako nedopovedno soroden.

Nobenega dvoma ni, da je Kocbek s tema doslej objavljenima dnevnika vzhajal povojno slovensko prozo na evropsko raven, kajti z vprašanjem, od katerega je in bo zmeraj bolj različno odvisen razvoj človeške zgodovine, se je spoprijel z zlahko naklonjenostjo dobrega modreca, ki ima dar pesniške besede, v katero lahko ujamemo odtene in protislova našega srca. In človeku se ob branju kar na lepem zazdi, da siša presenečeno občudovanje tuja ob tako mojstrskih straneh, ob tako umetniško bogatih opusih, «kaj se imeli doslej tega Evropejca?» se nam zazdi, da slišimo, kako nas nevidni sogovornik sprašuje: «Zakaj nam ga odkrivaste šele zdaj?»

Na poseben način pa je odkritje novega Kocbekovega teksta dragoceno za slovenskega človeka, pred katerim se domačnost poznanih besed sprti spreminja v plemeniteno vrednoto, ki zdaj osveti pozabljeni notranji zaklad; trenutke zatem pa zaživi sama zase v polni lepoti še nedotaknjene in neotipljive resnice. In tukaj bi se lahko razpisali o izrednem čaru, ki obdaja prikaze naravnega okolja, o umetniški moči tistih strani, ki obnavljajo tesnobo podzemeljskega skrivanja človeških krivov, o veličastnem razponu avtorjeve misli. Zakaj vse, kar nas je nekaj prevezvalo ob branju Tovarišja, zdaj nadaljuje svojo razvojno pot, samo da je morebiti mogoče zaslediti za dogodki nekoliko manj nemirnega, za spoznanje manj vihravega duha. Višeti je, kakor da se avtorji razmerje do zapiskov, ki jih nosi s sabo skozi vse nevarnosti, počasi spreminja; če je bil poprej tako bogat v podobah, da so te množico obegnale njegove miselní svet, zdaj to umetniško bogastvo večkrat na tih položaj orožje pred čudno čisto novo odgovornosti, ki je že tesno povezana s podobo nastajajočega sveta.

Da, kajti slovenski primer osvobodilnega gibanja je klub sorodnostim, ki jih ima z drugimi evropskimi gibanji, samosvoj in enkratni. Kakor drugi, tudi slovenski človek ne more biti hladen ob vprašanju svobode, ob nalogi, ki jo terjata čas in ponos; vendar je zanj hkrati napolnil dolgo pričakovani trenutek, ko bo nazadnje vendar aktivno posegel v zgodovino ter z jasno zavestjo določil svoj položaj v prostoru in času. Zato gre v njegovem primeru za dolgo zatajeni izbruh, v vprašanje narodne samobitnosti in državotvornosti za skok iz devetnajstega v dvajseto stoletje. Samo da morda zdaj zavoljo kroničnega zamujanja reševati bistvene potrebe svojega obstoja hkrati z vprašanjem družbene ureditve, katero pripravljajo voditelji delavskega razreda, ki so obenem tudi poglavitni voditelji upora.

In prav zato je Kocbekova vloga nezamenljiva, ker se je v njem stnila ta dvojna zavest, zavest odrešenega, zmagovalnega slovenstva ter zavest nove družbene in socialne povojne stvarnosti, katerima se je kot vztrajna dilema pridruževala resničnost krščanske tradicije. Kajti, načrtovati je bilo treba za jutrišnji dan, postaviti je bilo treba temelje novi skupnosti, ki bi prekaljena in odrasla samozavestno zaživel na svoji zemlji.

Značilen je v tem pogledu govor, ki ga je Kocbek imel na zgodovinskem zasedanju v Jajcu. Navedli bomo samo nekaj odstavkov.

«Enotnost slovenskega naroda je zgrajena na globljih temeljih kakor samo na smolnih in idejnih osnovah, utemeljena je na moralni sili. Svojo bojno skupnost smo doživeli kot skupno potrebo po človečnosti.»

Samo tako se je moglo zgoditi, da so se v natežiji urj slovenske zgodovine srečali in povežali ljudje, ki ne predstavljajo le koalicije strank, temveč reševalce človeka. V Sloveniji sodelujejo pripadniki dveh morda duhovno najrazličnejših nazorov, komunisti in katoličani. Treba se je zavedati, tovariši, in tovarišice, velikanjskega pomena človečnosti, ki družijo katoličane in komuniste, ko sodelujejo danes prav v Sloveniji, na meji med vzhodom in zahodom. V tem dejstvu ne vidimo le poročila za moč in stalnost osvobodene Slovenije in za učinkovitost nove državne ideje, pač pa tudi poročilo za pravilno ustvarjanje nove Evrope sploh.» (Str. 193.)

Sirina in daljnovidnost takšnega stališča danes, dve desetletji po koncu druge svetovne vojne, ne potrebujejo komentarja; ti Kocbekovi stavki se, kakor smo že nekeje zapisali, čudovito krijejo s stavki zdaj, žal, že rajnega papeža Janeza; tokrat lahko samo še ugotovimo, da sta se teh velikih resnic zavedala tudi zdaj, žal, že rezko upokojeni Nikita ter, žal, že bolj rezko likvidirani Kennedy.

A vrnimo se k Slovenskem. «Pred oči mi je stopilo neposredno slovensko življenje, naša nedolciljiva usoda, pisana stvarnost naše zgodovine, zemljepisna razčlenjenost naše domovine, duševna mnogovrstnost slovenske človečnosti, nepregledna množica tragičnih življenj na Slovenskem in nejasnost naše afinitete; s kom smo si sorodni, ali s tistimi, ki nas nanj veže tako imenovana kri, ali s tistimi, ki nas nanj veže tako imenovana zgodovina? Kje nas čaka plemenitja tragika, višje sproščevanje in polnejše počlovečevanje? Kaj je torej pomembnejše za nas: resnica o človeku ali resnica o slovenstvu?» (Str. 80.)

(Nadaljevanje na 7. strani)

Razstava Poldeta Oblaka v Piranu

Polde Oblak

V okviru petega praznovanja obinskega praznika Pirana, je bila 15. oktobra letos odprta v piranski Galeriji umetniška razstava blejskega slikarja Poldeta Oblaka.

Polde Oblak se je rodil na Bledu leta 1931. Gimnazijo je obiskoval na Jesenicah, kjer je leta 1949 maturiral. Še istega leta se je vpisal na Akademijo upodabljajočih umetnosti v Ljubljani, kjer je diplomiral na specialni profesorja Gojmirja Antona. Kosu leta 1964. Letos torej praznuje desetletnico umetniškega dela. Ta čas je izpopolnjeval s študijskimi potovanji v Italijo, Francijo, Belgijo, Nizozemsko in Nemčijo. Vmes pa se je udeleževal skupinskih umetniških razstav v Ljubljani, Beogradu in Kranju.

Letos je razstavljal v Kranju in na Jesenicah, kjer ga je občinstvo toplo sprejelo in kritika ugodno ocenila. Na tamanih razstavah je imel zbranih dvaindvajset del. Piranska Galerija pa mu je s svojimi večjimi prostori omogočila, da je predstavil še nova, doslej nerazstavljena dela. Tako razstavlja v Piranu skupno 49 del, ki pričajo, da se drži klasičnih ali morda, bolje rečeno, akademskih tem, kakor so tihožitja, krajine, figurale

kompozicije, akti in portreti. Na razstavi je zbranih deset tihožitij, štirinajst aktov, ravno toliko figurin kompozicij, devet portretov in dve krajini.

Po tem, da v svojem slikarstvu postavlja predmete in figure v sestave, ki skoraj popolnoma izključujejo dinamiko in gibanje, in po tem, da izključuje tudi svetlobo kot nosilko določene dinamike (edina izjema je kompozicija «Dve sedeči figuri»), bi mogli reči, da je Oblakovo slikarstvo nekoliko šolsko, preprosto slikarstvo.

Vendar temu ni tako. Razstavljena dela kažejo, da je slikar privržen realizmu oziroma predmetnemu slikarstvu, ki mu je nosilec barva. Na barve in njihovo vrednost polaga vso svojo umetnost. Nosilec barve ni važen. Čeprav je Oblakov motivni svet zelo širok in pester, mu motivi niso nikoli edino in glavno vodilo pri slikanju. Zato velja še enkrat poudariti, da je osnovni element njegove umetnosti in osnovno izrazilo njegovega slikarstva barva. Barvo očiščeno, joji in obvlada. Barvi torej podreja vse, t.j. oblike, figure, predmete, kompozicijo in krajino. Predmet je zanj samo toliko zanimiv, kolikor je nosilec barve. Oblike oziroma obri-

Pokrajina s starimi hišami

si predmeta ali figure ali krajine so za Oblaka samo nujno pomagalo barvnemu kultiviranju. V tem, da postavlja mirne barve ob barve, da rešuje odnose med hladnimi in toplimi barvami, da se tonko krepko izraža, pa najdemo tisto razgibanost in dinamiko, ki jo v osnovnem konceptu Oblakovih slik ni. In v tem, da odnos med hladnimi in toplimi barvami skuša ujeti v neko tonsko ravnotežje, ustvarja nove vrednote, med katerimi, kot glavno, tisto, ki bi jo mogli imenovati dinamika barv.

Naj zaključim z mislijo J. Mesesnela, ki je o njem med drugim zapisal: «Tako lahko vrednotimo Oblakovo slikarstvo kot v današnji likovni situaciji dobrodošlo vrnitev v svet barve kvalitete, razvite do poezije na sicer nevtralnih likovnih predlogah.» In naj pri tem slikarju zaželimo, da bi bil tudi v Piranu deležen tistega toplega priznanja, ki ga je bil deležen v svoji rodni Gorenjski.

TRGOVANJE Z LJUDMI JE NA DALJNEM VZHODU ŠE VEDNO ZELO DONOSNO

HIRA MANDI je znan po dekliškem sejmu

Rojstvo deklice pomeni staršem «vir dohodkov» - Enoletna zakonska zveza - Cena za devico tudi 2.000 rupij - Zgodba revne Khety Shuib

Kje je ta Hira Mandi? Kdor zaide v največje in najbogatše pakistansko mesto Lahore, bo kaj kmalu izvedel, da je Hira Mandi mestna četrt tega mesta, ki pa ni, vsaj na zunaj, nič posebnega. Vendar pa se domačini ob tem imenu nekako zvito in skrivnostno nasmiha. Kajti, ta mestni del je znan kot «mekliški sejem». In res je moč po tistih ulicah opaziti številne ženske, ki bolj ali manj očitno

vabijo moške k sebi in se jim ponujajo. A tudi to ni pravzaprav nič posebnega niti ne tako redkega. In, da bi kaj takega videli niti ni treba iti prav v Pakistan. Vendar pa je Hira Mandi le v našem poseben. Razlikuje se od «grešnih mestnih četrti» drugih mest po tem, ker je tam vsa-ako leto «mekliški sejem». Ta sejem je sicer protizakonit in ga oblasti ne dovoljujejo, vendar pa je že stoletja in stolet-

ja, da je postal že tradicija in ga ni moč odpraviti. Ko deklica dopolni 16. leto, jo starši ali pa varuhi, pripe- ljejo na ta dekliški sejem, kjer jo «razstavijo» in jo po- stavijo «na dražbo». Kdor za- njo ponudi večji znesek, tisti jo lahko odpelje. Zanimivo pa je pri tem to, da nihče ne me- ni, da so te deklice v resnici sužnje, ko gredo s svojim no- vim gospodarjem. Vsi so pre- pričani, da je to prava zakons- ka zveza. Vendar pa samo za eno leto. Ako kupec, to je «mož», ne plača do izteka le- ta določenega zneska, ga «žen- kica» zapusti in se vrne k star- šem. Ti jo ob naslednjem sej- mu ponovno pripeljejo na dražbo. Seveda bo tokrat nje- na cena občutno manjša.

Sprico tega se ne smemo ču- diti, če lahorski starši z vse- ljem sprejmejo rojstvo dekli- ce. Medtem ko je v Indiji in drugih krajih v Pakistanu, gle- de tega ravno nasprotno. Tam je rojstvo deklice za starše velika nesreča.

Kmalu po rojstvu pritrđijo novorojenki v levo nozdrvo zla- to zvezdico, ki jo deklica nosi, dokler ne dobi moža. Ta zvez- dica je torej zunanje znamenje devilstva.

Na sejmu imajo deklice z zvezdico precej višjo ceno kot druge, čeprav so še lepše kot one. Povprečna cena za dekle «brez zvezdice» je 200 do 300 rupij, a za nedotaknjeno dekle plačajo pogosto tudi 2000 ru- pij, to je približno 250.000 lir.

Kdor ni še nikoli videl take- ga sejma, si nikakor ne more predstavljati, kako to poteka. Marsikdo si tudi misli, da so ta dekleta, ki so na tem sej- mu tam vsakomur na ogled, zaradi tega kaj v zadregi ali morda celo vsa obokana, za- radi svoje žalostne usode. To pa ni tako. Vsaka med temi deklicami se trudi, da bi jo kupci opazili in si jo izbrali ter jo odvedli s seboj. Z zapeljiv- nim nasmeškom vabijo in spodbujajo moške, različne starosti, ki so prišli na ta se- jem in si ogledujejo «blagos- ter vprašujejo za ceno in se udeležujejo dražbe. Po navadi je «vse razstavljeno blago» prav kmalu razprodano. Kup- cine pa ne dobi dekice, marveč njena mati ali varuhinja.

«ženitnem sejmu» kupljene de- klince izključno v roke domačih moških, se je pred nekaj leti vendarle primerilo, da je na ta sejem zašel tudi neki Evro- pejec. Dogodek je povzročil pravo senzacijo. Bil je to neki Anglež, mister Reginald M., ki je prišel v mesto Lahore kak- teden pred začetkom «mekli- škega sejma» v četrti Hira Mandi. Kdove, kje je izvedel o tem in njegova radovednost je bila tako močna, da si je ho- tel na vsak način to veliko za- nimivost ogledati. Toda nikjer ni mogel izvedeti, kje pravza- prav je ta sejem. Izpraševal je številne osebe, a nihče mu ni vedel ali ni hotel, povedati. Nazadnje se mu je posrečilo izveči iz lastnika hotela, v ka- terem je stanoval, skrivnost. In on ga je poučil, kam naj gre, da bo prišel na sejem.

Ko je prišel mister Regi- nald na razstavišče lepotic, je ugledal med deklicami, ki so čepale tesno druga ob drugi na tleh, Khety Shuib. Bila je tudi za evropski okus prava krasotica. Z nežnega, ozkega obrazka je zrla, ne, plamtelo dvojje lepih, temnih oči, in ustnice polne temnordeče, med katerimi se je bleščala vrsta belih zob. A njena rahlo zago- rela polt, nežna kot žamet! Glavo pa so krasili črni lasje, ki jih je dekle na prav umete- len način spleto. Ta lepota je bila oblečena v rdečevijo- llast in z zlatom okrašen svil- len sari. Brez dvoma je bila Khety Shuib najlepša dekli- ca na «mekliškem sejmu». Vse je kazalo, da se je v obeh - Reginaldu in lepi Khety - zbudila ljubezen na prvi po- gled. To je ugnjala tudi sta- ra babnica, ki je bila pri de- klestu za varuhinjo. Erj je raz- ložila Reginaldu, kaj pomeni zla- ta zvezdica v levi dekletovi nozdrvi, poudarjajoč njeno ne- navadno lepoto, in pri tem po- vedala ceno, za katero jo je pripravljena dati: 5.000 rupij. Drugi domači kupci, ki so spr- va nekaj godrnjali zaradi ne- zaželenega tujca, so sprico ta- ke cene umolkili, saj ni take kupnine nihče med tujimi mo- geki plačati. In zgodilo se je, da je mister Reginald brez obo- tavljanja pristal na tako neza- slišano ceno in odšel za pre- lepo Khety Shuib pet tisoč rupij.

Toda za nenavadna zalju-

Kupci pregledujejo dekletom celo zobee..., kot da bi bile konji

ljenca so se takrat težave šele začele. Najprej je bil hotelir, ki ni dovolil vstopa v svoj ho- tel «dekletu iz Hira Mandi». Toda za denar je mogel najti vse. In tako je mister Regi- nald najel neki bungalov, ki je bil prav takrat prazen, v kate- rega sta se vselila in kjer sta preživela medene tedne. Med- tem se je oglašil pri Reginaldu tudi angleški konzul, ki je sku- šal angleškega aristokrata pre- gotoviti, da bi se vrnil v svojo domovino, a dekle da bi pu- stili, kjer jo je dobil. Toda mož ni hotel o tem prav ničesar slišati. Ostal je trden pri svo- jem sklepu. Spril se je celo s svojo rodbino in ko so mu jele delati težave tudi paki- stanske oblasti, ter zagrozile, da bodo Khety zaprle zaradi «nemoralnega življenja», se je z njimi poročil tudi cerkveno.

Danes živi mister Reginald v Mehiki, v Mexico Cityju, kjer je glavni zastopnik neke bri- tanske avtomobilske tovarne, s Khety in hčerko.

S. A.

Mrve in drobiž

★ NEPOBOLJŠLJIVA SARAH

Hčerka Winstona Churchilla, Sarah, povzroča pogosto prav- cate skandale. Rada pije in sicer najraje ekaj močnega, gin- viski ipd. Ko pa je že pijana, se obnaša tako, da se zgražajo vsi, ki jo vidijo. Pogosto pa mora priti na pomoč celo policija, ki jo vtakne v zapor, dokler ne prespi svoje pijanosti. Sedaj je že nekaj tednov na počitnicah v Rimu. Pred kratkim je na Spanskem trgu stopila na mesto prometnega stražnika, da «bo ona urejala promet». Pri tem pa je držala v rokah poln kozarec gina. Seveda ji tega niso dovolili. Za sedaj so jo sicer le posva- rili, toda prihodnjic ne bo šlo več tako gladko. Lahko jo vta- knejo tudi v luknjo.

★ TUDI KLASIFIKACIJA

Hostess, ki so v službi ameriških letalskih družb, so si iz- mislile prav zanimiv način, da druga drugi označujejo potnike, s katerimi so prišle med poletom v stik. Moških, seveda. Kdor ni o pomenu posameznih oznak poučen, sploh ne ve, o čem ta mična dekleta govorijo, niti ne, kaj pomenijo posamezne be- sede. Na primer: «Na prvem sedežu desno je sedel balon». To pomeni, da je tisti moški ošaben, napihnen, nadut, domi- ljav. Ali pa: «Na srednjem sedežu je bil Jet Jockey!» To je oznaka za moškega, ki ve kaj hoče, ki nič ne okleva, marveč jo mahne naravnost k svojemu cilju. Ako pa o kom pravijo, da je «enokrovnik», menijo pri tem, da misli vedno samo na eno stvar. «Ničla» pa je moški, ki je brez pomena, ki ni vreden prav nič, ki je pravcata ničla.

★ ZGREŠENE KARIERE

Neka ameriška ilustrirana revija je poslala številnim zna- nim osebnostim po vsem svetu prošnjo, da bi odgovorili na tole vprašanje: «Kaj bi radi bili postali v življenju?» Albert Schweitzer, znameniti učenjak in zdravnik ter ustanovitelj ko- lonije gobavcev v Afriki, je odgovoril, da si je vedno želel po- stati izdelovalec orgel. Ameriški politik Richard Nixon pa je povedal, da je vedno sanjal o tem, da bi postal športni novi- nar. Znani grški ladjar, Aristoteles Onassis je povedal, da je bila njegova največja želja, da bi postal telefonist, a igralec James Stewart je napisal, da je že od nekdaj hrepenel po tem, da bi bil rokohitro.

★ IZGOVOR ZA VSAKO PRILOŽNOST

Izmisliti si veljaven in prepričljiv izgovor, če zamudiš se- stanek, šolo, sejo, službo, če si pozabil napisati pismo, če na- meravaš priti pozno domov, to v resnici ni lahko. Saj se včasih posreči, a največkrat ne. Pomagati vsem takim, ki so v podob- nih težavah in zadregah, je sklenil James Robertson ter je odprl v New Yorku poseben urad, kjer nudi za majhen hono- rar ustrezen izgovor. In možakar je kar uganil. Ima vedno vse polno klientov, tako da sam ne zmore več vsega dela. Vzeti je moral že nekaj pomočnikov.

★ TO SMO NATANČNI...!

Za naše pojme res nenavadno je bilo kaznovanje toreador- ja Andreasa Garcia, ki je moral plačati 5.000 peset globe za- radi «nespodobnega obnašanja v areni». In v čem je pravzaprav ob- stajalo tisto toreadorjevo vedenje? Med bikoborbo mu je pri- šlo nekaj peska v čevlje in siromak si je čevlji sezul, da bi otresel pesek iz njega.

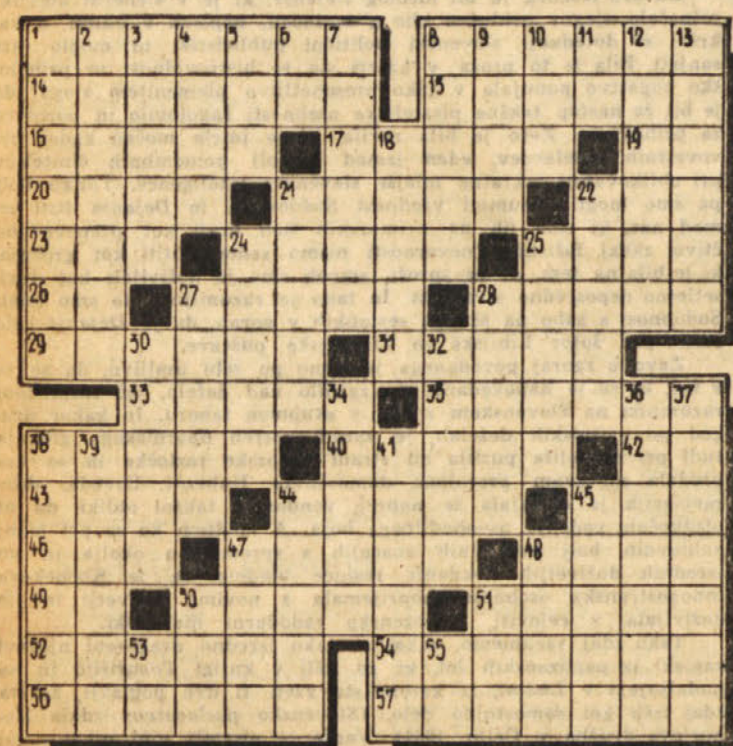
★ ZARADI MORALE

Mnenja o morali so zelo različna. Za nekoga je vse pohuj- šljivo, medtem ko kdo drug nima prav vsega za nemoralno. Po- sebnost ko gre za filme, si cenzorji in drugi varuhi spodobnosti niso vselej edini. Kako prepričati predvajanje filma, ki ga ni prepovedala uradna cenzura, a je kljub temu škodljiv? Tako vprašanje si je zastavil Stefan Laszlo, škof v Gradšcu (Avstri- ja), ko so napovedali predvajanje Bergmanovega filma «Molk». Lastnikoma obeh kinematografov je plačal po 500 šilingov za- to, da nista predvajala omenjenega filma v svoji dvorani. Po- leg tega pa je še poskrbel za nadomestilo za tista dni.

★ TRGOVINA ZA TALISMANE

Ve se, da so talismani raznih vrst. Talisman je pripomoček, ki odvrne od tistega, ki ga ima pri sebi, vsako nesrečo, ali bolezen, a tudi da mu prinaša samo srečo. So tudi specialni talismani, ki pomagajo samo pri določenih zadevah, pri dru- gih pa ne učinkujejo prav nič. Kdor bi hotel vse to natančno vedeti, bi moral biti tako rekoč nekaj «talismanolog». V Pa- rizu so glede tega precej napredovali, ker so odprli posebno trgovino, v kateri prodajajo talismane. Tam imajo na izbiro vse vrste talismanov in je osebe v njej posebno izveščane, da more vsakomur prav svetovati, kateri talisman je prav za njegovo rabo najprimernejši. In pravijo, da tista trgovina imo- nitno dela. Se so neumni ljudje na svetu.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. koruzna jed, 8. starogrški matematik, ute- me- litelj geometrije, 14. stalen odje- malec, narocnik, 15. ravne strehe, 16. tretja doba paleozoika, 17. srednjeveška denarna in utezna enota, 19. kemični znak za terbij, 20. francosko mesto ob vzhodni Senevi, 21. francoska prestolnica, 22. plačilo na račun, predjajem, 23. smešnica, šala, 24. primorsko moško ime, 25. stran, 26. kratka za «konjsko silo», 27. vstopnica, 28. vrsta preje, 29. poudarek, na- glas, 31. veliko afriško jezero, 33. žlahtni plin, 35. mesto na skrajnem jugu Južne Amerike, 38. tekmovalce v kavbojskih ve- ščinah, 48. obcestna struga, ka- nal, 42. avtomobilski znak Reke, 43. očesna mrežnica, 44. močan, krepak, 45. kraljevit iz «Mahab- harate», 46. spona, 47. sadra, gips, 48. židovski učenik, mojster, 49. začetnici avtorja prvega hrva- škoga romana, 50. pastirska staja po planšah, 51. učitelj logike, 52. avion, 54. država na Apeninskem polotoku, 56. grški otok v Južnih Sporadih, 57. spreten telovadec v ravnateljstvu.

na Malaki, 11. romanski spolnik, 12. prebivalec največjega jugoslo- vanskega polotoka, 13. izmenjava mnenj, razgovor, 18. zahodni del Nove Gvineje, 21. kazen za neza- dostno frankirano poštno pošilj- ko, 22. eno od imen ameriškega pisatelja Poeja, 24. počasen dru- žabni ples, 25. posekanje, 27. so- vjetski šahovski vele mojster (Pa- ul), 28. zavarovan, siguran, 30. pomembno špansko pristanišče, 32. kozel, 34. obdelano polje, 36. največji polotok na svetu, 37. sol- salicijeva kislina, 38. tekmeč, na- sprotniki, 39. majhen oreh, 41. mesto na vzhodni obali Korzike, 44. otocje v Polineziji (glavno mesto Apia), 45. najgenotost, po- ševnost, 47. neodvisna država v zahodni Afriki, 48. okenska na- vojnica, rebraca, 50. večji kraj v Istri, 51. varuh domačega ognji- šča pri starih Rimljanih, 53. ka- zalni zaimek, 55. kratka za «te- niški klub».

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Magnani, 8. števec, 14. atropin, 15. Korana, 16. silina, 17. am, 19. koren, 20. kapa, 21. spev, 23. atik, 24. Ana, 25. prelas, 27. Eda, 28. TT, 29. lutka, 30. Oskar, 32. met, 33. tn, 34. ras, 35. Pjotr, 37. Ohrid, 39. do, 41. red, 42. heroin, 44. dur, 45. Akra, 47. Salk, 48. kupa, 49. sliva, 51. ti, 52. Simon, 53. Ka- nada, 55. Jylland, 57. Ararat, 58. Ariosto.

REBUS

Rešitev iz prejšnje številke: NAPELJAVA

HOROSKOP

Veljaven od 25. do 31. oktobra

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Položaj planetov v odnosu do ljubezni v vse bo spodbujal k podjetnosti in boste zato iskali novih znanstev. Mnogi bodo doživeli majhen flirt in vse bo nekak lahkonot. Velik uspeh s sosed in v družabnih odnosih.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ta teden so vaša ljubezenska srečanja pod spre- menljivim vplivom zvezd. Najboljši dnevi so do srede in doživeli boste morda tudi kaj pikant- nega, kar bo neslo lepo spre- membo v sicer dolgočasno živ- ljenje. Možen je dobiček v lo- teriji ali športni stavi.

STRELEC (od 23. 11. do 20.12.) Mora- te biti previdni in se izmakniti iz ne- rodnega položaja, v katerega ste se za- pleli zaradi prevelike podjetno- sti. Skušajte spraviti ravno- vestje svoje energije in upora- bljajte pri tem zdravno pamet. Kakaj uspehi v poslovnem življenju.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Prvi del ted- na vam nudi ugod- ne možnosti, da preživite veselo in brezskrbno urice v družbi prijaznih in ljubeznih oseb. Za zaljubljenca je to ze- lo srečno razdobje, saj bodo lahko poglabili svoje čustvene odnose. Odnosi na delu bodo malce napeti.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Te dni bo- ste nekak čudne volje, čeprav boste imeli opravka z ljudmi, ki bi vam radi šli na roko. Najbrž se boste hoteli malce umakniti iz običajnega kroga. Teden je pri- meren za pogajanja in rešitev gospodarskih zadev. Možna je preselitev.

KOZOROG (od 21. 12. do 20.1.) Izkoris- tite ta teden, ki je pod izredno u- godnim vplivom de- je vesga, kar se ti- če srčnega življenja. Ta teden pa boste tudi lahko pojasnili vse nespornosti z ljubljeno o- sebo. Vsi predstojniki se bo- do upirali nekemu koristnemu predlogu na delu.

DVOJKA (od 21.5. do 21.6.) Vaš ču- stveni položaj je podvržen spremen- livemu vplivu. Po- ložaj planeta lju- bezni je še negativen in bo po- vzročil nekoliko napetosti, ki jo bo treba prebroditi s potrpe- ljenjem. Ste polni sile in vo- lje in boste imeli uspeha na delu.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23.10.) Položaj božnjice ljubezni je vedno ugoden in prav bo, da ga iz- koristite. Predvsem pokažite svojo priklupno stran, če boste srečali «sorodno du- so», ali če boste hoteli poja- sniti nespornosti z ljubljeno o- sebo. Bodite previdni s pred- stojniki.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Zaradi ču- dne obnašanja o- sebe, ki vas ima sicer rada, boste precej vznemirjeni. Zato boste čutili potrebo po potovanju in po novih pozna- stvih. V družini se ne dotika- te določenih koledajev ar- gumentov. Na delu ste nekak prevec živčni.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Venera vam je zelo naklonjena, za- rudi cesar boste do- živel zelo lep te- den. Srečali boste zanimive ljudi in v vas se bo zbudilo novo čustvo. Dobro pa bo, da ga v začetku prikrijete. Mnogo veselja vam bodo pri- skrbeli tudi stari in novi znanci.

SKORPION (od 24. 10. do 22.11.) Ču- stveni položaj je pod vplivom, ki po- vzroča v vas pre- nagljenost in pravo napadalnost. Zato bo prišlo morebiti do prizorov ljubosum- nosti ter do nespornosti z ljudmi, ki vam želijo le dobro. Največ zadovoljenja boste imeli od prijateljev.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Zaradi nek- lih posebnih vplivov bo- ste precej razburje- ni, saj bodo nastale nepredvidne težave. V družini boste naleti na ra- zumevanje, kar vas bo spravi- lo k temu, da boste potražili svoje skrbi zlasti starejšim so- rodnikom. Vse dobro na delu.

NAŠA ZEMLJA

MESEČNA PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA ZA NAŠE PODEŽELJE Štev. 9

PRED UPRAVNIMI VOLITVAMI NA TRŽAŠKEM

Novi upravitelji pokrajine in občin bodo morali bolj skrbeti za kmetijstvo

Dne 22. novembra bodo upravne volitve za obnove tržaškega pokrajinskega sveta in občinski svetov petih okoliških občin. Upravne volitve so za krajevne razmere in za občo krajevno upravno, gospodarsko in socialno politiko, za vse občane in za vse volivce v pokrajini zelo važen dogodek.

V tem našem sestavku nas zanimajo predvsem kmetijska vprašanja, odnosno vsa tista upravno-politična vprašanja, ki so s kmetijstvom in z njegovim razvojem najtesneje povezana. Kmetijstvo je na žalost še vedno tista gospodarska veja, ki ji naši javni upravitelji posvečajo premalo pozornosti, čeprav bi jih morale izkušnje v zadnjih desetih letih marsikaj naučiti in jim odpreti oči ter jih prepričati, da je celoten pozitiven gospodarski razvoj v posameznih občinah, pokrajinah, deželah in državi odvisen od napredka ali nazadovanja kmetijske proizvodnje. Zadnji dve leti, ko so se tudi italijanski delavci končno le povzpeli na raven, da si lahko privoščijo kos mesa in bolj raznolično hrano, sta pokazali, da se je zamenjarenost kmetijstva hudo maščevala. Italijanska plačilna bilanca je po dolgih letih zabeležila zaskrbljujoč primanjkljaj prav zaradi uvoza kmetijskih pridelkov in mesa, ki jih italijansko kmetijstvo ne more dobavljati v potrebnih količinah. Zaradi zaostalega načina obdelovanja zemlje in reje živine, ki nudi kmetom spodbujajoče cen in s tem zadovoljivih dohodkov.

Zato imajo pri razvoju kmetijstva veliko vlogo tudi krajevne uprave. Vzemimo za primer naše male okoliške občine od miljske do devinsko-nabrežinske. Te so gospodarsko sorazmerno pasivne, ker nimajo zadostnih virov za črpanje dohodkov, ki bi jim omogočali bolj aktiven poseg pri razvoju kmetijstva. Kljub temu pa so se te občinske uprave trudile, da bi z različnimi pobudami pomagale kmetom in jih obdržale na zemlji. V ta namen so prirejale v sodelovanju z drugimi ustanovami vinske razstave (re-pentabojska občina je dala pobudo tudi za živinsko razstavo), itd. in moralno in materialno pomoč. Nadzorna oblast, odslej dalje deželna uprava, bi morala nuditi tem občinam več sredstev, da bi lahko z večjimi pobudami in denarnimi podporami posegle v to važno gospodarsko vejo, v kateri bi se okrepilo občinsko, pokrajinsko in deželno gospodarstvo.

Na drugi strani pa imamo tržaško občino, ki je hkrati tudi največja kmetijska občina v pokrajini, ki doslej še ni dala nobene pobude v ko-

rist kmetijstva. Vsi izdatki za «kmetijstvo», ki jih ima tržaška občina se nanašajo izključno na urejanje javnih vrto in parkov na čiščenje borovega prelca. V letošnjem, kakor tudi v prejšnjih proračunih, ni nakazana niti lira za pomoč kmetijstvu v kateri koli obliki. Z novim regulacijskim načrtom so bila v mestni okolici določena obširna kmetijska področja, kar naj bi zagotovilo nadaljnji razvoj kmetijstva. Do tega razvoja pa ne bo prišlo, če na kmetijskih področjih ne bodo zgradili in uredili poljske poti, napeljali vodovod, nudili kmetom vodo po nižji ceni itd. Brez teh nujnih ukrepov, ki so v izključni pristojnosti obč. uprave, bo večji del določenih kmetijskih področij ostal neobdelan. Zemljišča bodo ostala v breme lastnikov, ki bodo zanje samo plačevali davke; ne bodo pa imeli od zemlje nobene koristi, kot ne bo imelo nobene koristi od tega občinsko gospodarstvo.

Tržaška pokrajinska uprava ima poseben resor za kmetijstvo, ki mu načeluje odbornik; poleg tega deluje tudi posebna kmetijska komisija, v kateri so zastopani predstavniki vseh svetovalskih skupin. Zato se pokrajinska uprava tudi nekoliko bolj zanima za kmetijstvo kot tržaška občina. Sicer pa je doslej pokrajina določila zelo skromna denarna sredstva v ta namen. Po drugi strani pa je treba pokrajinskim upraviteljem priznati, da so se pridružili in pomagali okoliškim občinam pri raznih pobudah v korist kmetijstva. Pokrajinska uprava je ob vremenskih neprilikah tudi pomagala kmetom s sredstvi, ki so bila sicer skromna, pa vsaj izraz upoštevanja potreb prizadetih kmetov. To

da kljub vsem tem pobudam, je pomoč pokrajinske uprave za razvoj kmetijstva in skrb za podeželje še vedno preskromna. Zaradi tega bo morala nova pokrajinska uprava bolj odločno poseči v kmetijska vprašanja. Da se bo to lahko uresničilo, je potrebno, da v pokrajinskem svetu sedijo možje, ki jim je usoda naših kmetov in kmetijskega gospodarstva v pokrajini pri srcu, in take moze naj kmetije volijo na prihodnjih volitvah.

Slavko Stoka

Motiv iz Beneške Slovenije. Dečko s košaro kostanjev (Glej članek na 2. strani)

INVESTICIJE V PRIHODNJIH PETIH LETIH

Kmetijstvo na Goriškem potrebuje nad 2 milijardi za osnovne potrebe

Pokrajinska uprava, trgovinska zbornica, posamezne občinske uprave in razne ustanove na Goriškem so v začetku tega meseca predložile deželni upravi v Trstu seznam nekaterih najnujnejših del, ki naj bi jih država financirala, ali vsaj prispevala pri njihovi

November rad zdvija, pa kmalu poneha.

vi realizaciji v gospodarskem petletju 1965-1969. Ta seznam obsega za 95 milijard lir raznih del na Goriškem, med katerimi gre levji delež za razna javna dela, za katera se predvideva nekaj nad 47 milijard lir.

Tudi kmetijski sektor ima svoj delež v tem seznamu, čeprav je v primeru z drugimi

postavka zanj bolj skromna, saj predvideva za 675 milijonov lir raznih investicij ter poleg tega še letni prispevek po 274,5 milijona lir za vzdrževanje. Podrobno so navedene za kmetijstvo kot najnujnejše naslednje postavke.

Za arondacijo zemljišč na krmilinsko-gradiščanskem polju, kjer že skoro eno desetletje izvajajo izboljševalna in namakalna dela, naj bi potrošili 75 milijonov lir ali povprečno po 10 tisoč lir na ha. Zemljiška posest je na tem področju izredno razdrobljena in se v takem položaju ne more ekonomsko izkoristiti. Ker je tudi zemlja povečini last male in srednje posesti direktnih obdelovalcev, je tak arondacija nujna, če hočemo obdržati kmečko mladino na kmetijah.

Nujno je potrebna tudi družna vinska klet, za katero naj bi potrošili 120 milijonov lir. Taka klet je nujno potrebna zlasti za zlahtna briška vina ki bi z umnim kletarstvom lahko mnogo pridobila v kvaliteti in tudi proizvodni stroški bi se zmanjšali.

Za umetno oplojevanje živine naj bi uredili moderno oplemenjevalno postajo, kar bi stalo okrog 100 milijonov lir. Na ta način bi poskrbeli tudi za zdravo in izbrano pasmo, kar je pri živinoreji osnovnega pomena.

V Gorici se že dolgo govori in razpravlja o izgradnji moderne mlečne centrale za preskrbo mesta z zajamčeno zdravim in pasteuriziranim mlekom. V ta namen so zahtevali 150 milijonov lir. Tudi za normalno podporo za razvoj živinoreje je potrebnih v petih letih najmanj 30 milijonov lir.

Svoje zahteve je seveda postavil tudi kmetijski zavod za kemično preiskuševanje, ki ima svoj sedež v Gorici. Tako potrebuje 150 milijonov lir za gradnjo novega sedeža te u-

stanove, dalje 25 milijonov za ureditev vzorne poskusne kmetije, 40 milijonov lir za potrebne stroje in opreme ter 15 milijonov za stroje in druge naprave za razne eksperimente. Z vod potrebuje tudi letno podporo 35 milijonov lir za upravne stroške in za okrepitev staleža uslužbencev.

Andrej nož prinese, da zakoljemo debelo prese.

Podobne zahteve so postavili tudi pri pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu, kjer tudi predlagajo povečanje in popravilo sedeža nadzorništva.

Kot rečeno so to predlogi le za najnujnejše investicije za razvoj kmetijstva na Goriškem. K temu bi bilo treba pristeti še gradnjo stanovanjskih hiš, ureditev občinskih in drugih cest in še marsikaj drugega. Nekaj tega se bo dalo urediti v okviru postavk na drugih sektorjih, zlasti kar se tiče cest. Vse druge potrebe in bodoče investicije pa bo treba predložiti v okviru deželnega programskega načrta za razvoj gospodarstva.

I. M

Tudi v Argentini kriza z mesom

Tudi Argentina, največji izvoznik mesa na svetu, občuti zdaj krizo živinoreje in nima dovolj kontingenta za izvoz, da bi lahko izpolnila vse svoje obveznosti. Znižanje izvoza mesa bo gotovo vplivalo na trgovinsko bilanco.

Leta 1956 je bilo v Argentini skoraj 45.500.000 glav živine, letos pa 41 milijonov. Do takega znižanja je prišlo zaradi hude suše v letih 1962 in 1963. Da bi se število živine zvišalo, pripravljajo zakon o prenovi zakola živine za vzrejo.

Jesenski velesejem živine v Veroni

Na letošnjem jesenskem velesejmu v Veroni je bilo nad 3.000 glav goveje živine in konj iz Italije in 12 držav, ki so se udeležile te tradicionalne mednarodne prireditve. Jesenski sejem v Veroni polagoma zgublja svoj prvotni značaj, saj je bil znan predvsem kot konjski sejem, in se zdaj uveljavlja kot sejem plemenske goveje živine. Tako so bile tudi letos na sporedu razne prireditve vsedravnega rodovnika sivo-rjave alpske pasme (natečajni sejem bikcev in organizirana prodaja krav sivo-rjave pasme). Novost letošnjega sejma je bila dražba junčkov vsedravnega in I. razreda. Pri tem pa se je v nekaterih primerih zgodilo, da gospodar ni hotel dati svoje živine najboljšemu ponudniku, ker se je že nekaj let prej dogovoril z drugim kupcem v božni, da ne bi na dražbi dosegel zaželene vsote.

Največje povpraševanje je bilo po živini iz centrov za selekcijo sivo-rjave pasme, medtem ko je bilo manjše zanimanje za mlekarice iz tujih držav zaradi previsoke cene. Precej kupčij je bilo tudi za živino za vzrejo iz Francije, Nizozemske, Jugoslavije in Bolgarije ter plemenske bikce.

Na natečajnem sejmu bikcev sivo-rjave pasme je bilo 300 glav. Ocenjevalna komisija je izmed teh izbrala 8 bikcev vsedravnega razreda, ki so jih na dražbi prodali povprečno po 634.000 lir, 64 bikcev I. razreda, ki so jih prodali povprečno po 350.000 lir, 189 II. razreda (po 270.000 lir) itd. Skupno so prodali 231 bikcev za 70 milijonov lir. Junice in krave sivo-rjave pasme iz Avstrije in Švice ter pasme Simmenthal so šle po 320 do 400.000 lir, domače junice sivo-rjave pasme po 280 tisoč lir in telice po 130.000 lir.

ŽALOSTNA VEST IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Kostanjevi nasadi naglo izumirajo

Kostanj je v preteklosti mnogo pomenil za gospodarstvo Beneške Slovenije, saj je bil eden izmed glavnih dohodkov našega kmeta.

Še komaj pred tridesetimi leti je uspeval kostanj na vsem področju Beneške Slovenije, od Muzcev do Kolovrata, danes pa obrodi samo v nadiških dolinah in še tu hira s strahovito naglico.

Kostanjevi nasadi predstavljajo v naših hribih nekakšen pas, ki ne sega ne preveč visoko, ne preveč globoko v dolino, to se pravi, da dobimo kostanjeve nasade nad 250 m nadmorske višine in ne več kot nad 800 m. Kjer je največ kostanjevih nasadov imenujemo »teja«, ali »lot«. V »tejah« ali »lotih« pridelamo različne vrste kostanja: »Objak«, »Kobilcar«, »Purčinke« ali »Purčinjace«, »Marujace«, »Rezijan« ali »Golež«, »Ranac« (ta je prvi), »Moroni«, »Tirolac« in »Dujak« ali »Divjak«, kar pomeni, da ni bil cepljen.

Prebrani kostanj prodajajo kmetje doma ter na čedadskem in videmskem trgu. S kostanjem so prišli v preteklosti tudi do koruze, katere ne gojimo po naših hribih, s tem, da so ga zamenjavali po furlanskih vaseh mero za mero (kolikor kostanja, toliko koruze). Zdaj so le redki kmetje, ki zamenjujejo kostanj po furlanskih vaseh, ker se uživa tudi pri nas danes več kruha in manj polente in ker je bilo to zamenjavanje, bračenje od hiše do hiše, preveč poniževalno za našega kmeta. Naši starejši ljudje vedo povedati, da je šlo iz Čedadu pred petdesetimi leti po dva vlaka kostanja na teden na Madžarsko. Kostanjev drobiž pustijo kmetje za dom, zase in živino. (Kostanj je zelo primeren za rejo prašičev, boljši kot želod v Vojvodini).

Zaradi napada neke vrste raka, kostanjevo drevo v zadnjem času hitro hira. Proti tej bolezni se žal nihče ne bori in kot se zdi proti njej tudi ni učinkovitega zdravila. Iz zahodne Beneške Slovenije je bil kostanj popolnoma iztrebljen že pred petindvajsetimi leti. Že več let gre strašno po

njem tudi v nadiških dolinah. Za leto 1963 pa navaja italijanska statistika (Calendario Atlante de Agostini), da se pridelala samo 4.000 stotov kostanja v vsej deželi Furlanija-Juljska krajina.

Zanimivo je dejstvo da hira jo kostanjeva drevesa od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor oziroma da se pas kostanjevih nasadov oži z obeh strani. Lahko rečemo da gre za napad na kostanj z dveh front in ko se bodo srečali spodnji in zgornji napadalni elementi bo kostanja konec. Kmetje sekajo suha kostanjeva drevesa v veliki količini: od 70.000 do 100.000 stotov na leto. »Bore« kakor imenujejo kostanjeva drva (po 1 m dolga sežagana debela) so prodajali v preteklosti tovarni tanina v Čedadu. Odkar so to tovarno zaprli, jih mešajo med druga drva, ki jih prodajajo po vseh furlanskih trgih. Letos so trgovci z drvmi plačevali »bore« po 650 lir stot. Pred nekaj leti pa po 350 do 400 lir stot.

Boli napredni kmetje so pogozdili posekane »teje«, a večinoma raste danes velika trava in robida tam, kjer je še pred kratkim lepo cvetel in bogato obrodil kostanj.

Starejše kmete, ki pomnijo, kaj je pomenil kostanj v preteklosti za njihovo gospodarstvo, bo srce, ko poslušajo vsak dan kako žalostno »nojejo« po »tejah« žage in izenajajo kostanji, ki so bili ponos Beneške Slovenije.

Izidor Predan

V Sovodnjah novi sedež hranilnice in posojilnice

V nedeljo, 27. septembra, so v Sovodnjah uradno odprli novi sedež Kmečko delavske hranilnice in posojilnice. Poslopje, ki je sredi Sovodnj, bo povečalo ugled te združene ustanove in ji bo prav gotovo pomagalo pri njenem nadaljnjem razvoju. Vse poslopje je zelo racionalno urejeno in daje tudi od zunaj lep videz.

Svečanosti ob otvoritvi so se med drugim udeležili tudi

predstavniki Banca d'Italia iz Gorice, tajnik Zveze kmečkih in obrtniških posojilnic za Furlanijo, zastopnik SKGZ, ravnatelj Kmečke banke iz Gorice itd. Sovodnjska posojilnica ima že staro in lepo tradicijo, saj je bila ustanovljena že leta 1908 in je od tedaj v veliko pomoč domačinom.

Kakor je omenil v svojem pozdravnem nagovoru sovodnjski župan Jože Češut, je bil cilj ustanovitelj, da bi se z združenimi močmi uprli takratnemu čezmernemu izkoriščanju delovnega človeka. S samopomočjo so pripomogli k dvigu življenjske ravni tudi siromašnejšim slojem.

Posojilnica je v dobi svoje obstoja doživljala mirne in burne čase, zlasti med prvo in drugo svetovno vojno. Včasih je kazalo, da bo vsega konec. Če se to ni zgodilo, je zaslug tistih, ki so tudi v najtežjih trenutkih ostali zvesti idealom ustanoviteljev. Ob 56. obletnici obstoja posojilnice naj navedemo nekaj podatkov o njenem stanju: Posojilnica šteje 140 članov. Hranilne vloge presegajo 100 milijonov, posojila pa 73 milijonov. V rezervnem skladu je nad tri milijone lir. Poleg tega pa je treba vračunati vrednost nove zgradbe, ki ni v bilanci.

Nekaj za naše gospodinje

ZELENJAVNA MINESTRA

6 dkg prekajene slanine
1/2 čebule, strok česna, por, paradižnik, krompir
1/2 osminke olja
1/2 glave ohrovtu, 5 dkg stročjega fižola, sol, 8 dkg riža ali testenin
1,5 litra zelenjavne juhe ali vode
2,5 dkg parmezana

Na razbeljenem olju prepražimo sesekljano slanino, sesekljano čebulo in por, zalijemo z vodo ali zelenjavno juho, osolimo in dodamo zrezano površino.

Ko je mehka, zakuhamo v

juho riž ali testenine in jo damo z naribanim parmezanom na mizo.

KOSTANJEVO DEBLO

1 kg kostanja, 2 žlici mleka, in sol
Sirup: 10 dkg sladkorja, 3 dkg surovega masla, žlico rumena ali maraskina

Krema: 17 dkg surovega masla, 17 dkg sladkorne moka, 1 rumenjaki, 6,5 dkg čokolade, 1/2 vaniljnega sladkorja

Za okras: 2,5 dkg kandirane cedre, 2,5 dkg kandiranih češenj

Olupljen kostanj skuhamo v slani vodi. Kuhanemu odstranimo kožico in ga pretlačimo skozi sito ali z mlincem za zelenjavo (s kolesčkom št 0). Medtem ko se kostanj kuha, pripravimo kremo in sirup.

Krema: v skledi mešamo maslo, da postane mehko, naker mu dodamo sladkor in rumenjaki ter mešamo še 20 minut. Nato dodamo zmehčano čokolado in vaniljni sladkor.

Sirup: V kozičko denemo sladkor, vodo in vaniljni sladkor. Pristavimo k ognju in pustimo vreti tako dolgo, da postane precej gost. Ko ga odstavimo, mu dodamo maslo v koščkih in liker.

Mleko in sirup ulijemo na kostanj, dobro zmešamo in zgetemo v kepo. To denemo na pooljen papir, ki smo ga prej namazali z oljem, zvaljamo v obliko pravokotnika, namažemo s tretjino kreme in zvijemo. Ostalo kremo namažemo po vrhu, napravimo z vilicami erte, da je deblo kot bi bilo obdano z lubjem, ter okrasimo s kandiranim sadjem.

KOSTANJEV FIRE S SMETANO

1 kg kostanja, 20 dkg sladkorja
1 vaniljni sladkor, 1/4 litra smetane
5 dkg sladkorne moka
Kostanj olupimo in denemo kuhati v mrzlo vodo ter ga

kuhamo do mehkega. Ko je kuhan, ga pretlačimo, potrosimo s sladkorjem in z vaniljnim sladkorjem ter ga na deski mesimo tako dolgo, da ne čutimo v testu več sladkornih zrn.

Posebej stepamo sladko smetano, ki ji primešamo še sladkorno moko in po želji tudi vaniljni sladkor.

V nekaj manjših skledic denemo najprej del stepene smetane, zatem stisnemo skozi stiskalnice za krompir nanjo kostanjev pire in na vrh nabrizgamo še ostalo smetano.

Serviramo takoj ali pa spravimo v hladilnik za pozneje.

KOSTANJEVA MARMELADA
1,5 kg olupljenega kostanja denemo v slano mrzlo vodo in pustimo kuhati 45 do 60 minut. Potem kostanj precedimo, mu olupimo kožico, ga pretlačimo in denemo v kozico, kjer mu primešamo kozarec vode, 1 kilogram sladkorja in zavitek vaniljnega sladkorja.

To nato kuhamo pri zmernem ognju okoli pol ure in ves čas mešamo ter sproti pobiramo peno, ki se nabira na vrhu.

Ko je marmelada kuhana, jo denemo v primerno velik segret kozarec, ki ga pokrijemo s čisto krpo ter ga pustimo tako 12 ur, dokler se marmelada dodobra ne ohladi.

Preden pokrijemo kozarec z neprodušnim pokrovom, položimo na samo marmelado pooljen in v alkoholu namočen papir.

DA OSTANE KOSTANJ DOLGO SVEŽ

Da ohranimo kostanj dolgo časa svež, napravimo takole: Poiščemo primeren zaboj in po dnu potresemo droben pesek ali otrobo. Na to plast denemo plast kostanja, ki ga pokrijemo s plastjo peska ali otrobov. Potem denemo na to zopet plast kostanja in tako vse do vrha, kjer mora biti pesek ali otrobi.

Tako napolnjen zaboj spravimo na suhem prostoru.

Kako prezimimo lončnice

Pozno v jeseni in v začetku zime že premišljujejo naše gospodinje, in kako bodo prezimile razne cvetlice in okrasne rastline, ki jih gojijo skozi poletje v loncih na oknih, verandah, vrtu in drugod. Prezimiti lončnice ni prav tako lahko zadeva, ker navadno nimamo zato primernih prostorov in z druge strani niso vse lončnice enako zahtevne.

Vse lončnice na splošno dobro prezimijo v svetlih in suhih prostorih, kjer temperatura ne pade pod 5 stopinj C. Ne sme pa presegati v glavnem 10 stopinj C. Glavni sovražnik prezimovanja ni samo mraz, temveč vlaga. Kaktusi npr. v več primerih pri nas na Primorskem segnijo kot zmrznejo v zimskem času. Še huje pa je, če se temperatura naglo spreminja. Tako ni priporočljivo prenašati lončnice iz mrzlega prostora na tople ali narobe. V temnih in toplih prostorih poganjajo rastline tudi skozi zimo blede — klorotične poganjke in od teh rastlin ne bo spomladani nič prida. Hodniki in veže so dobri za prezimovanje, le če niso pretemni in če ni preveč prepriha. Nekatere lončnice, npr. božični kaktus, so izredno

občutljive za preprih.

Kletni prostori se navadno ne obnesejo za prezimovanje cvetlic. Idealni so zaprti in zastekleni balkoni, vendar le če se lahko po potrebi ogrevajo iz kuhinje.

Katere lončnice so najbolj odporne proti mrazu? Temperaturo vse do ničle prenesejo oleandri, japonska aukuba, agava, asparagusi. Asparaguse pri temperaturi nad 5 stopinj C moramo pozimi celo večkrat zalivati. Pri temperaturi vse od 3—4 stop. C dobro prenesejo zimo begonije in tradeskancije. Tudi tradeskancije večkrat ovlažimo. V primeru da nam ta okrasna lončnica podivja, jo lahko spomladi razmnožimo s potaknjenci in dobimo kmalu nove še lepše od prejšnjih.

Več toplote 8—15 stop. C zahtevajo fikusi, klivije, sobna lipa, filodendron in sansevieria. Pri tej poslednji zelo lepi okrasni rastlini z dolgimi rumeno obrobjenimi listi moramo paziti na zalivanje. Že v poletnem času prav rada segnijo, če jo le malo več zalijemo. V zimskem času pa jo le redkoma ovlažimo.

Kako prezimijo zelo razširjene cvetlične lončnice »gomoljaste begonije«? Prezimova-

nje teh cvetlic je zelo enostavno. Čim odcvetijo jih počasi prenehamo zalivati. Čim pritise mraz (ne škodi tudi če jim mraz osmoli liste) jim porežemo steblo in gomolje shranimo v pesku, vendar v temperaturi ne pod ničlo.

Problem za sebe predstavljajo kaktusi. Ni rečeno, da so kaktusi tako občutljivi za mraz. Nasprotno, nekateri npr. opuntije, ježevci in evforbije (kaktusi, ki vsebujejo mleček) dobro prezimijo pri temperaturi vse do 3—4 stop. C. Kako pa je z zalivanjem kaktusov skozi zimo? Nekatere lahko ovlažimo le, če je temperatura nad 10 stop. C, in sicer tako, da jim nalijemo nekaj vode v ločni podstavek (krožnik). Občutljivi pa so za vlago »kosmatinci« (Echinocereus, Pilocereus) z dolgimi sivimi lasmi. Na splošno pa naj velja pravilo, da kaktuse skozi zimo hranimo pri temperaturi približno 5 stopinj C in jih čim manj zalivamo. Pri temperaturi nad 10 stop. C, če jih zalivamo, pričnejmo rasti in ker ni dovolj toplote, hira jo in končno popolnoma opešajo, tako da ni spomladani od njih nobene koristi.

Dr. Fran Juršević

Važni nasveti in opozorila o pretakanju vina

Ce hočeš dobro vino piti, večkrat ga moraš pretočiti o pravem času in pravilno, da imenitno bo in silno.

Potem, ko je vino popolnoma prevrelo in se umirilo, se začne čistiti, zaradi česar dobiva vedno lepšo barvo. Vsa nesnaga, ki je v vinu, se začne počasi sesedati na dno sode, kjer se zbere gosta kaša, ki ji pravimo droži. Po svoji sestavi je to zmes beljakovin, vinskega kamna, pečk, kožic od jagod, ter glivic kvasnic, ki so končale svoje delo. Vse to pa predstavlja za vino nevarnost, da bi izgubilo svoj prijeten okus in videz. Zato moramo to nesnago od vina odstraniti, kar napravimo s pretakanjem. Glavni namen pretakanja je odstranitev droži od vina. Pretakanje pa opravimo z zračenjem ali brez zračenja. Za kateri način se bomo odločili, naj nam določi kozarec vina, ki ga vzamemo iz sode in katerega postavimo na sod ter ga opazujemo nekaj dni. Če se vino v tem času začne bistriti, pomeni da mu zrak, oziroma kisik, koristi in da bomo to vino pretočili z zračenjem. V nasprotnem primeru pa se bomo odločili za pretakanje brez zračenja, pri čemer bo vino zadržalo svojo svežost, ki mu daje oglikov dvokis, ki ostane v vinu. Naša naloga pa mora biti, da vino obdrži čim več časa svežost, da ne postane prehitro starikavo.

Preizkus s kozarcem nam bo tudi pokazal, ali je naše vino naklonjeno porjavitvi ali ne. V prvem primeru bo vino v kozarcu kmalu menjalo svoj zunanji videz in okus, kar pomeni, da tega vina ne smemo pretočiti dokler ga ne ozdravimo. Nestetokrat vidimo pri naših vinogradnikih taka vina s spremenjenim zunanjim videzom in neprijetnim grenkim okusom. Krivdo za to si bomo morali pripisati sami sebi, in sicer zato, ker se nismo držali navodil pri trgatvi, katere smo pravočasno dali. Ne pretakaj vina, ki je naklonjeno porjavitvi preden ga ne ozdraviš, za kar moraš vprašati nasvet vinskega strokovnjaka.

Takoj po pretakanju vina izgubi svoj prvotni videz in okus. Vendar to nas ne sme motiti, ker je to normalen pojav in že čez kakih petnajst dni ne samo da bo dobilo svoj prvotni videz, temveč bo postalo bistrejše in prijetnejše ga okusa. Pretakamo v čisto, zdravo in malenkostno zažveplano posodo.

Tudi čas, kdaj bomo začeli pretakati, je odločilen za nadaljnji okus vina. Mlado vino navadno pretočimo tri do štirikrat. Najprikladnejši čas za prvi pretok je takrat, ko na-

stopi prvi mraz, to se pravi okoli božiča. Drugo pretakanje pa pride na vrsto navadno pred nastopom vročine, a tretji pred trgatvijo.

Pretakanje naj bo po lepem, suhem in jasnem vremenu. Če imamo južno vreme, je najbolje, da to delo opustimo, ker neugodno vpliva na vino. Dan pred pretakanjem klet prezračimo in zažgemo v kleti nekaj žvepla, da jo tako razkužimo. Paziti moramo še na to, da pretočimo v novi sod samo čisto vino. Čim opazimo, da nam je prišlo skozi pipo motno vino, prekinemo s pretakanjem vina. Ostanek damo v poseben sod, iz katerega bomo čez nekaj časa spet dočeli čisto vino.

S. G.

IZ KRIŽA

Te naše poti...

Pod upravo tržaške občine spadamo tudi mi in imamo stare izkušnje o njeni skrbi za vaše poti, ki so, v enakih pogojih kot kontovelske (v rebr in izpostavljene naličje), enake nekdanjim kolovozom čez najhujše kraške čeri. Posebno vzoren primer pa je odcepek od grljanske poti proti naši vasi. Tukaj ne moremo govoriti o slabih ali zanemarljivih, ampak o neuporabni poti. To je nazorna slika, kako se občinska uprava zanima za naše vaše zadeve.

Pojasnilo kmetijskega nadzorništva o vinskem pridelku na Goriškem

Ob zaključku letošnje trgatve je Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Gorici izdalo naslednje sporočilo.

«Ob zaključku letošnje trgatve se čujejo zaskrbljujoča in protislovna mnenja, ki se ne pojavljajo samo pri vinogradnikih, ampak tudi pri tehnikih in nestrokovnjakih. Tudi krajevno časopisje je v nekaterih vesteh pisalo o katastrofalnih posledicah.

Zaradi tega je potrebno povedati jasno besedo o uspehih letošnje trgatve, ki se je pravkar zaključila.

Pred kakšnim mesecem so predvidevali, da bo letošnja trgatve izredno dobra zaradi vremenskih pogojev, idealnih predvsem za trto. Trta je povsod dobro uspevala, lepo odcvetela in obrodila. Zaradi dobrih vremenskih pogojev se je na trtah razvilo prav malo zajedavcev. Pred samo trgatvijo so se razmere poslabšale zaradi spremembe vremena, ki je vznemirilo vinogradnike, da so predčasno pričeli s trgatvijo belega grozdja; obšla jih je bojazn, da se bo po lanskem zgledu pojavila na grozdju plesen.

Predčasna trgatve pa ni povzročila tiste škode, ki so jo nekateri oznanjali, zlasti kar zadeva množino sladkorja v mostih. Na podlagi številnih merjenj se je pokazalo, da je njegova količina zadovoljiva ali vsaj normalna. V belih mostih, pridelanih na ravnini, so namerili od 18 do 19 stopinj sladkorja, pri malvaziji pa tudi do 20. Neprimerno boljši so mosti črnih vin, ker je bil pridelek teh sort kakovostno in količinsko izdatnejši. Na podlagi vsega tega moremo sklepati, da bodo letošnja vina imela od 11 do 11,5 stop. alkohola. Tolikšna množina alkohola pa prav gotovo ne mo-

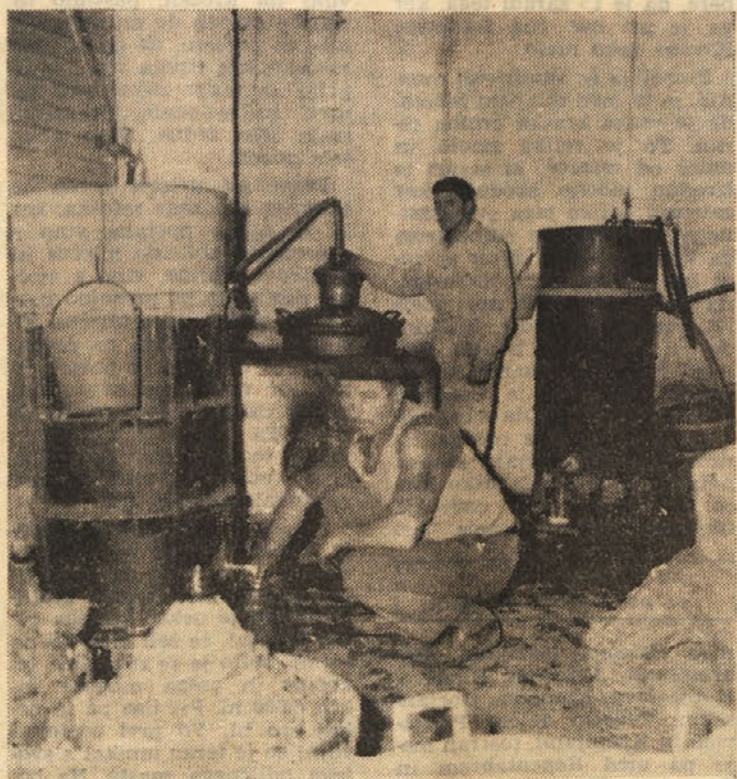
SV. MARTIN - KONEC KMETIJSKEGA LETA

Le trta je letos dobro obrodila

Vino dozoreva in z domačih dvorišč gre prijeten vonj, kmetijsko leto je pri koncu in kmet lahko napravi že obračun. V starih časih so delali obračun na praznik sv. Martina, ko so tudi sklepali pogodbe in kupčije ob kozarcu novega vina. Nekaj od tega je ostalo z martinovanjem, ki se je ohranilo na Proseku in v nekaterih krajih na Goriškem. Tudi letos bo, kot vsako leto, martinovanje na Proseku privabilo goste iz okoliških vasi in iz mesta, da si bodo privoščili malo razvedrila ob kozarcu pristnega vina, s katerim bodo zalili klobase. Nekateri bodo kupili prašiče za vzrejo in posodo, pa še kaj drugega, kakor je že stara navada.

Ce govorimo o letošnji letini na Tržaškem, moramo omeniti predvsem grozdje. Trta je dobro obrodila in vino bo odlično. Na splošno je vinski pridelek na Tržaškem letos povprečno za 5—10 odstotkov večji kot lani, na Krasu je za 10—15 odstotkov večji kot lani, v Miljskih hribih kakor lani, v dolinski občini pa nekoliko manjši. Grozdja je bilo sicer povsod več, toda mošta ne toliko, kolikor bi ga lahko pričakovali, ker jagode niso bile tako sočne. Glede kakovosti pa bo letošnje vino boljše kot mnoga leta prej. Predvsem bo povsod imelo več stopinj alkohola kot prejšnja leta, zlasti na Krasu.

Po raznih vaseh, kjer imajo kotle, so že začeli z žganje-

Dobro grozdje, dobre tropine... dobro žganje

kuho, toda kmetje se pritožujejo, ker ne morejo izkoristiti vseh tropin zaradi predpisov, ki odločajo, da se ne sme za domačo uporabo skuhati več kot toliko žganja. Razen tega pa so letos še povišali pristojbino, in sicer za 19.000 lir več kot lani na 100 litrov žganja. Ker je premalo kotlov, je nevarnost, da ne bodo marsikje tudi letos vse tropine izkoriščene. Zato si kmetje prizadevajo, da bi prišli prvi na vrsto.

Previdni in skrbni vinogradniki že zdaj pazijo, da bodo imeli dobro vino, ker bo lažje in boljše prodaja svoj pridelek tisti, ki bo imel boljše in okusnejše vino. Prav ob takih letinah, ko je povsod dovolj dobrega pridelka, je namreč treba še bolj skrbeti za njegovo kakovost.

Glede drugih pridelkov ne moremo biti letos zadovoljni. Sena je bilo ponekod toliko kot lani, drugje malo več, ali pa celo manj. Letina krompirja je bila revna, oljk pa ni skoraj nič. V vinorodnih predelih sloni ves up na vinskem pridelku, kjer pa ni vinogradov, imajo kmetje težave zaradi prenizke odkupne cene mleka. To vprašanje je še vedno na dnevnem redu in bo postalo še bolj pereče v zimskem času, ko živina ni več na paši in jo je treba krmiti doma ter so zaradi tega še

večji stroški, zlasti če ni dovolj krme.

IZ PREČNIKA

Umrli je Henrik Legiša

Življenjska pot Henrika Legiša se je končala z njegovim 68. letom. Vso svojo delovno dobo je izcejal svoje življenjske soko ve v nabrežinskih kamnolomih, in ko so ti pošli, se je kot večina kamnarjev onemogel umaknil v pokoj ter ga užival v onih skromnih mejah kot jo uživa delavski razred. Pokojni je bil mirne narave, človečansko nastrojen in dober stanovski tovariš ter mož narodne in socialne zavesti. V narodno-osvobodilni borbi je utrpel težak moralni udarec: nacifistična zver je v tržaški žarni zahtevala za žrtev njegovo hčerko. Nekaj let je bolehal z vidnim upadanjem življenjskih moči, ki so mu v tržaški bolnici končno popolnoma odpovedale.

V nedeljo smo ga z njegovega doma (kamor so ga bili v soboto pripeljali iz bolnišnice) spremljali na šempolajsko pokopališče. Razen številnega sorodstva so ga na zadnji poti spremljali vaščani, stanovski tovariši in znanci. Dolga je bila vrsta pešcev in vozil, pred krsto pa polno vencev. Lahka mu naša kraška gruda. Izrekamo svojcem naše sožalje.

Kmečki koledarček za november

November je eden od tistih letnih mesecev, ki nas zaradi slabega vremena večkrat prisili, da ne moremo nič opraviti na vrtu, njivi, v vinogradu ali sadovnjaku. Če pa nam duž prizanesa, lahko v tem mesecu opravimo precej dela, ki nam ga ne bo treba opraviti spomladi.

NA NJIVI: Poberemo zadnje pridelke razen ohrovt (vzot), ki jih pustimo na prostem lahko vso zimo. Če nam vreme dovoli, podkopljemo gnoj za spomladansko setev in saditev, s čimer omogočimo, da se gnoj v zemlji izdela in zato v prvih spomladanskih mesecih takoj učinkuje na rastline.

NA VRTU: Spravimo zadnjo

vrtnino, gomoljasto zeleno, korenje in endivijo, ki jih za zimo zakopljemo na suhem prostoru. Tudi na vrtu v novembru zemljo pognojimo s hlevskim gnojem ali pa s kompostom ter globoko prekopljemo. V nekaterih obmorskih zavetnih krajih lahko že sejemo zgodnji grah. Poleg tega pa je še vedno čas za saditev česna in čebulčka.

V VINOGRADU: Tudi tu imamo v novembru precej dela. Zlasti začnemo s paštnjem (rigolanjem) za nov vinograd. Trte cepljenke ali korenjake (bilje) lahko uspešno sadimo, če jim je listje že odpadlo. Isto velja tudi za sadovnjak, odnosno za sadno drevje na vrtu ali v vinogradu.

Za saditev mladih dreves skopljemo jame, ki morajo biti vsaj 1 meter globoke in prav toliko široke. Če sadimo sadno drevje jeseni, pridobimo eno celo leto pri poznejšem razvoju dreves. Breskev prvič poskropimo proti kodri in smoliki; hkrati pa očistimo sadno drevje vseh nalomljenih vej in takih, ki lahko nožneje škodujejo razvoju kro-

ne. V novembru imamo tudi važno opravilo z vinom. Okrog sv. Martina vino navadno že pokipi. Zato bomo klet ob jasnih nočeh ohladili, da se bo vino očistilo; proti koncu meseca, če je vino zdravo, ga bomo prvič pretočili in ga tako ločili od droži.

To pa je grozd. Kristjan Tence iz Križa ga je utrgal v svojem vinogradu na Farnah. Tehtal je 1,87 kg

Ali res poznate teran? Razne razvade goveje živine

Zanimivo je, da vinogradniki v svojih pogovorih vedno bolj omenjajo teran, in se razbere, da je to zaradi tega, ker ga je pri nas (na trzaskem Krasu) tako malo.

Precej je še razširjeno mnenje, in to med mlajšim rodod, da je vsaka kraška črnina teran. To je velika zmotna in daleč od resnice, ki stvari le izredno močno škoduje, ker zatevni odlike tega svojvrstnega in doslej še edinstvenega vina na svetu. Sicer so tudi pri nas sorte za kakovostna črna vina, kot npr. merlot, barbera, modri burgundec, a iz njih ni terana. Pristen teran rodi samo kraški refosk. Tej trti je podoben istrski refosk, ki da sicer odlično črnino, a ne našega terana. Refosku prija jo kraška polja in doli z bolj težko rdečo zemljo. Njegovo področje onstran državne meje leži

Za Martina
se pokušajo nova vina.

med Sežano, Kazljami, Dobravljami, Avberom, Koprivo, Kobjeglavu, Komnom, Gorjanskem, Velikim dolom, Pliskovico in Krepeljami, tostran meje pa med Repentabrom in Trnovico. Glavne značilnosti te trte so: močne mladike z redkimi členi in rjavorode barve, veliki okrogli listi, ki na jesen pordečijo, listni pecilji so rdeči in z redkimi zelenimi lisami, grozdni pecilji kratki, močni in rjavorumeni, jagode neenakomerno debele, okrogle, dišeče in temnomodre.

Teran je dober za uživanje šele po drugem vrenju, se pravi od aprila ali maja dalje. Zakaj? Zato, ker se ne vsebuje tistih snovi, ki sta za to vino tako značilni in mu dajejo posebno vrednost, to sta mlečna kislina in ogljikova kislina. Ti nastaneta, ko drobnokislavke (bakterije) razkrojijo tako imenovano jabolčno kislino. Ta kislina je neprijetna, surova, mlečna kislina pa mila, prijetna, ogljikova kislina pa teran osvežuje. Mlečnokislavo vrenje, ki ga povzročajo drobnokislavke, je po-

sebeno močno spomlad, ko je večja toplota. Ker je njih delovanje še najmočnejše, če je vino na drozih, pustimo teran na drozih do drugega vrenja, to pomeni, da ga ne pretakamo kot druga vina. V aprilu ali maju začne tiho šumeti in se skali. To lahko traja štiri tedne. Nato teran šele dozori.

Pravi ali pristni teran je samo iz kraškega refoska, ker le iz njega nastane vino s precejšnjo količino mlečne in ogljikove kisline, vino z močno rubinasto in prosojno barvo ter rdečo peno. Mlečna kislina odlično vpliva na prebavila, jih poživlja in pospešuje tek ter vpliva na organizem kakor kislina kislega mleka ali zelja. Ta kislina je zdravična, zaradi tega je teran zdravilno vino, potrebno šibkokrvnim, rekonvalescentom itd.

Ta edinstvena pijača zasluži posebno mesto v našem vinarstvu. Menimo, da ni prav nič zgrešil neki kraški gostilničar, ko je nekoč svojega gosta vprašal, če želi vino ali pa teran. Malo je te zdravilne tekočine in vsega mogoče kakih 6.000 hl. Pri nas pa le nekaj sto hl. Po prvi svetovni vojni se je teran umikal s svojega odličnega mesta. Ne bomo se spuščali v razmotrivanja, zakaj je do tega prišlo. Vaznejše je dejstvo, da ni povpraševanje po njem nikoli povsem zamrlo in to spet narašča. Vinogradnikom je žal, da so gojenje te trte nekaj let opustili, a kaže, da se ga bodo vedno bolj oprijeli. Zato bomo morali še bolj skrbeti za pristen teran.

RAZMNOŽEVANJE DEBELOPLODNEGA LEŠNIKA

Istrski debeloplodni lešnik s semenom zelo dobro prenaša sorte lastnosti in se naglo razvija. Seme posejemo v vrste, ki so 40 do 45 cm narazen. V vrsti naj bo med semenom 5 do 8 cm presledka. Seme pomešamo z rdečo svinčeno barvo (minijem), da ga zavarujemo pred poljskimi mišmi.

Pri govedu (kakor tudi pri konju) vzroki razvad ne tičijo vedno v psihičnih napakah, kanju raznih hranilnih snovi. Ne moremo jih torej vedno imenovati razvade kot take, ampak jih je treba uvrstiti med znake nekaterih bolezni.

SAMOSESANJE KRAVE

Samosesanje opazamo pri nekaterih kravah v času, ko ji odvzamemo ali odstavimo tele. Razvada je zelo huda, ker se ji vdaja krava navadno le tedaj, ko je nihče ne vidi. Gospodinja opazi le, da krava nima več toliko mleka. Redki so primeri, da krava sesa drugo kravo, če ji ta to dovoli. Samosesanju se krava zelo hitro privadi (v 3 dneh) in je tako razvado zelo težko odpraviti. Uporabljajo se zato posebne priprave iz desk, ki jih pritrdimo kravi okoli vratu, tako da ne more doseči vimena. Nekateri privedejo kravi okrog gobca pas, ki so vanj zabiti ostri žebelji, tako da se žival zbode, kadar se hoče sesati.

KO SE KRAVA NE PUSTI MOLSTI

Mnogokrat se to zgodi zaradi bolezni na vimenu ali blizu njega ali pa, ker se je menjala oseba, ki jo je do tedaj molzla. Točno je treba torej dognati, ali kravo vime boli ali naj se menja oseba, ki kravo molze. Nekaterim kravam zadostuje, da jim položimo nekaj krme v jaslji, druge je treba držati za glavo ali nos, odpornost je treba navezati za zadnje noge (nad kolonom). Če izhaja velika odpornost proti molži iz duševnega razpoloženja krave, sta vsako zdravljenje in trud zaman ter je najbolje da kravo oddamo.

To pravzaprav ni razvada, ampak neka vrsta nerivoze. Ko poskusimo kravo pomolsti, nam da le malenkost mleka, potem pa ostane sesek prazen in uvel, gornji del vimena pa je poln in trd.

ZADRŽEVANJE MLEKA

V vimenu je mnogo mlečnih kanalov, ki se stekajo v mlečno cisterno. Ta proces se pojavlja pri molži nekaterih živali reflektorično, t.j. proti volji živali. Mleko ne odteka, tudi ko bi žival to hotela in ko čuti bolečino pri zadrževanju mleka. Vzroki tega pojava so različni, in vsi živčnega značaja. V poštev pridejo bolezni na vimenu ali v vimenu, strah, vznemirjenost, prevelika občutljivost, sprememba hleva in krme, neznan ljudje, napor, gonja, bolezni na spolovilih itd. Predvsem je treba dognati vzrok zadrževanja mleka in ga po možnosti odpraviti. Če ni mogoče najti nobenega vidnega vzroka in je razvada živčnega značaja, tedaj naj se poskusi odvrniti pozornost živali od molze, kar se mnogokrat posreči z vbrizgavanjem 50 kubičnih

cm sterilne vode ali fiziološke raztopine pod kožo. Drug učinkovit način za odpravo te razvade je vpihovanje zraka v sravnico s pomočjo gumijeve cevi, tako da se pri tem sravnice ustnice čvrsto stisnejo.

NEPRESTANO MUKANJE

Ta razvada traja navadno le nekaj dni, le redkokdaj tedne ali mesece. Pojavlja se, ko kravi odvzamemo tele ali drugo živino iz hleva, ko žival prepeljemo v nov dotlej nepoznan hlev ali ko se poja. Če je vzrok mukanja abnormálnost jajčnikov in stalna gonja, traja razvada lahko več časa. V tem primeru je treba kravo zdraviti. Navadnega mukanja odvadimo žival tako, da ji prevezemo glavno nizko k tlom, tako da je ne more stegovati. Na ta način tudi mukati ne bo mogla. Dr. M. I.

Nekaj o kostanju

Kostanj lahko gojimo kot gozdno ali kot žlahtno drevo, akoravno ni med dvema kulturama točno zaznamovane meje.

Ze po 3-4 letih nam nudi kostanj svoje prve lesne proizvode za kole, palice, obroče itd. Njegovi starejši poganjki služijo odlično za vinogradniške kote in drugo orodje. 20 do 30 let star kostanj pa nam že daje material za stavbarstvo, kolarstvo, sode, brzojavne droge, železniške prage itd. Ker vsebuje kostanjev les mnogo čreslovine, je zelo trpežen in ga lahko uporabljamo tudi za izdelavanje čreslovine same bodisi iz lubja bodisi iz lesa.

Plod žlahtnega kostanja je izvrstna hranilna snov. Kostanjev sad vsebuje namreč nad 40% škroba in sladkorja, okrog 6% beljakovin, 4% tolsche in do 2% rudninskih soli, med temi tudi fosfor in kalij. Iz tega vidika ne zaostaja redilna vrednost kostanja za običajnimi žitaricami. Ni zara-

di tega čuda, če je kostanjev sad postal v mnogih primerih osnovna hrana za človeka. Vsekakor pa je kostanjev plod izvrstna dopolnilna hrana pri praščereji.

Kostanj ne ljubi niti hladnega in vlažnega podnebja, niti pretoplega in presuhega. Srednje visoke lege mu pri nas najbolj prija jo. Glede podnebja ima kostanj iste zahteve, kot jih ima hrast. Glede tal pa je kostanj precej izbirljen. Ne zahteva sicer rodovitne zemlje, ker si s svojimi dolgimi in globokimi koreninami dobro pribori potrebno hrano. Ni mu pa obstoja v zemljiščih, ki vsebujejo apnenec, kjer ga po navadi lahko nadomešča hrast. Ze sama prisotnost kostanja nam naznaja tako imenovana kislila zemljišča, t.j. zemljišča, ki ne vsebujejo apnenca. Takih zemljišč pa je pri nas mnogo, lahko rečemo tudi preveč. Kraška rdeča zemlja mu je do brodošla, ker, kakor je že na splošno znano, ne vsebuje apnenca, čeprav sloni na čisto apneni podlagi. Prav tako mu prija jo zemljišča, ki izhajajo iz peščenca (sivega kamna), kakor je to primer bližnje tržaške okolice in skoraj vse slovenske Istre. Naravnost si jaje pa je razvoj kostanja na tleh vulkanske narave, kjer doseže orjaško veličino. Illovata težka zemlja mu ni prikladna kakor ni na splošno vsem drugim drevesnim vrstam, če izvzamemo brest.

Kostanj razmnožujemo večinoma s saditvijo. V nekaterih primerih pa odlično uspeva setev. Najprimernejša je uporaba dvoletnih sadik.

Ce hočemo kostanj izrabljati predvsem za lesni material, ga lahko gojimo kot nizki gozd. Prirastek lesa je v tem primeru zelo velik: letni prirastek na lesu znaša od 7 do 20 kub. m na vsak hektar. V nizkem gozdu sadimo kostanj v razdalji od 2,5 do 3 metre. Sečemo ga v različni starosti od tretjega do tridesetega leta, kar je odvisno od lesnega proizvoda, katerega želimo proizvajati. S pravilno razporeditvijo sečnje pa lahko črpamo iz kostanjevega nizkega gozda istočasno najrazličnejše lesne sortimente.

Gojitev kostanja za pridobivanje dragocenih plodov je posebno poglavje, ki spada že v sadjarstvo. Razdalja med drevesom in drevesom mora biti v tem primeru vsaj 10 metrov. Drevesca cepimo na splošno v petem letu starosti s cepiči, ki jih pripravljamo iz žlahtnih vrst. Najbolj znan je v tem pogledu italijanski maron.

J. F.

Da bomo dosegli rodovitnost naše zemlje

Kmetje pravijo, da zemlja vedno slabše rodi. To nedvomno drži in ni prav nobeno čudo. Saj ni zemlja kakšna nadnaravna ali skrivnostna skrinjica. Ce in kjer je nekoč bolj rodila pomeni, da je bila bolj zalozena s snovmi, ki jih rastline potrebujejo. Danes zemljo bolj izkoriščamo, iz nje mnogo vzamemo, a ji premalo vracamo za povečanje njene rodovitnosti jo je treba izboljšati. To moremo doseči s kmetijskimi ukrepi, h katerim spadajo: apnenje, humifikacija, gnojenje z mešancem (kompostom), gnojenje z umetnimi gnojili in fosfotizacija. Ti ukrepi so v naših razmerah nujno potrebni, bodisi za njivske kulture, bodisi za travne površine.

Vsi navedeni ukrepi so izvedljivi, hočemo reči takšni, da jih je moč izvesti. Oglejmo si jih vsaj bežno.

APNENJE

Apnenja žal ne poznamo. Mogoče sodimo, da je apna v naši zemlji dovolj. Takšno mnenje bi bilo zelo zgrešeno. Kolikor pa ji ga damo v obliki raznih ostankov, je premalo. Cemu pa apno rastlini služiti? Apno je rastlini hrana. Ima to lastnost, da izboljša fizikalne sposobnosti, t.j. da poveča zračnost zemlje in jo u-

sposobi, da bolje izkoristi vlagu. V zemlji so zelo pomembne drobnokislavke, ki v zemlji pripravljajo hrano za rastline. Apno poveča njih dejavnost. Najprimernejši čas za posipanje apna je jesen. V orni zemlji ga plitvo podorjemo, na senožeti pa potrosimo po površini in zavlečemo. Trosimo ga vsako šesto leto kakih 25 stotov na ha (2 in pol stota na 1000 kv. metrov).

HUMIFIKACIJA

Humifikacija je gnojenje z naravnim gnojem. To je univerzalno gnojilo in če je pravilno pridelano, tudi najbolj učinkovito. Gnoj vsebuje skoraj vse snovi, ki so rastlini potrebne, le fosfornih je v primeri z ostalimi snovmi v gnoju premalo, zato jih dodajamo v obliki fosfornih gnojil. To je fosfatizacija. Poleg teh snovi pa vsebuje naravni gnoj znatne količine organskih snovi ali humusa — črne prsti, ki ji pravimo tudi sprstina ali sprstenina. Gnoj v zemlji sprstini, sprstenini pa pripada v zemlji posebna naloga. Sprstenina je izvor rodovitnosti zemlje in ni le hrana drobnokislavki ki pripravljajo hrano za rastlino, ampak veže drobce zemlje v skupine, v grudice in kepe in spreminja zlog zemlje. Od zloga zemlje se odvisno vse polno lastnosti zemlje,

ki vse skupaj napravijo zemljo godno in rodovito.

Ker dobi naša zemlja vedno manj sprstene — ker dobi vedno manj gnoja, so letine vedno slabše.

Velika je razlika med naravnim gnojem in rudninskimi gnojili. Naravni gnoj je živa snov, rudninska gnojila pa mrtva; gnoj je temelj gnojenju, gnojila so le dodatki. Gnojila dobro učinkujejo le, če jih rabimo hkrati z gnojem. To pomeni, da moremo pričakovati dobro letino le, če se ne zanašamo samo na čudež hlevskega gnoja, marveč uporabljamo tudi rudninska (umetna) gnojila.

ZIMSKO ORANJE

Naš tisk je nakajkrat opozarjal na važnost zimskega obdelovanja zemlje: to je obratovanje in rahljanje težke ornice nekako v novembru in decembru. Po drugi svetovni vojni so nastale težave z vprežno živino, počasi pa si je utrl pot med nas traktor in prav tako počasi je rastlo zanimanje za zimsko oranje.

Ta ukrep ima več prednosti, ki jih premalo poznamo ali pa jih sploh ne poznamo, čeprav je vsakomur znano, da je tudi rastlina živo bitje in nujno potrebuje predvsem zrak, vodo (vlago) in primer-

no toploto. Če od teh eno manjka, rastlina ne uspeva, če je premalo, slabo uspeva. V naših krajih gre predvsem za prva čimtelja (zrak, voda), ker toplote je navadno dovolj ali celo preveč.

Namen zimskega oranja težke ali srednje težke zemlje je ta-le: poveča se sposobnost upijanja in kopičenja (konserviranja) zimske in poletne vlage; s prežračenjem zemlje pospešimo pripravljanje rastlinam dostopne hrane; dosežemo takšno grudčavost zemlje, ki najbolje odgovarja zahtevam rastlin in končno olajšamo kasnejše oskrbovanje posevkov in borbo s plevelom.

V težki in srednje težki zemlji je zraka vedno premalo. V naši se posebno, ker se hitro uleže in strdi. Ni pa tako v dobro razgnojenih in na sprstini (humusu) bogati zemlji. Take zemlje pa je pri nas zelo malo, saj jo na splošno zelo slabo zalagamo z gnojem. Zato je zimsko obdelovanje še toliko bolj potrebno.

Nedvomno pa bi zemlji (rastlinam) storili neprimerno večjo uslugo, če bi zemljo s tem oranjem hkrati tudi pognojili z udelanim hlevskim gnojem da bi se razkrojil že pred rastjo rastlin in bi na spomlad pognojili še z rudninskimi gnojili.

Kmetijstvo v deželi se bo moralo približati ravni severne Italije

Od leta 1965 do 1969 bo za razna bonifikacijska dela potrebnih 110 milijard, od katerih bo država dala 70, ostalih 40 bo šlo v breme posameznikov

Motiv iz Trčmuna v Beneški Sloveniji

Drevesce mora biti zdravo - Kolikšna naj bo razdalja med drevesci glede na posamezne vrste sadja

or to, da postane zgled bratstva

skozi sovražno zgodovino, kakor to, da postane zgled bratstva prenovljene človečnosti.

Prirediti je treba tečaje zlasti za kmečko mladino

D: sma uredništva

S spoštovanjem, Walter Saini

(Nadaljevanje s 3. strani)

skozi sovražno zgodovino, kakor to, da postane zgled bratstva prenovljene človečnosti.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Čoln z vtihotapljenimi cigaretami padel v zasedo blizu «Sacchette»

V zvezi s tem tihotapskim podvigom so na zatožni klopi tri osebe

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Rossi, sodice Ballarín, zapisničar De Paoli) se je v teh dneh začela obravnavati proti štirim moškim, ki so obtoženi, da so vtihotapili v državo, ali pa vsaj posredovali določene količine inozemskih cigaret, ki so jih potem preprodali tržaskim potrošnikom. Gre za znani primorški tihotapski, ki so ga finančne oblasti odkrile v juliju lani. Na zatožni klopi so se znašli: 41-letni Aredio Perentini iz Ul. Androna S. Tecla 14, 24-letni Lucio Baldin iz Istrske ulice 1, 30-letni Angelo Lubiano iz Obale Grunala 6 ter Giuseppe Marcon iz Ul. Androna di Romagna 1. Perentini, Baldin in Lubiano so obdolžili, da so vtihotapili iz Južne Slavije 29,8 kg inozemskih cigaret. Baldin so še posebej obtožili tihotapske, ker so našli pri njem 5,360 kg cigaret. Baldin in Marcon sta bila nedolžno obtožena, da sta vtihotapila v državo 350 kg cigaret. Marcon so končno obtožili tihotapske zaradi posesti 0,300 kg cigaret. Vsi skupaj se morajo seveda odgovoriti tudi zaradi preprodave, ki zadržuje IGE in preprodave uvoza določenih vrst blaga. Kot se pač navadno dogaja, je

tudi v tem primeru finančna straža zvedela, da neki tihotapski krog pripravlja večjo akcijo za uvoz inozemskih cigaret. Kdo je finančarje obvestil o tem, se ni nikoli zvedelo. Poveljstvo finančne straže in pomorski oddelek sta na vsak način tistega večera (bilo je 23. julija lani) počela patrulirati stražnikov in sploh vso nadzorno službo. Med drugim so tudi poslali na prežo motorni čoln.

V prvih jutranjih urah naslednjega dne so finančarji opazili neki čoln, ki se je blizu obali blizu «Sacchette». Posadka čolna (šlo je pravzaprav za eno samo osebo) je veslala blizu obali, kar ni pač hotela opozoriti finančne straže z brnenjem motorja. Finančarji so se že pripravljali, da bodo skočili na čoln, ko sta dva moška, ki sta bila v bližini, zavpila na ves glas: «Proč, proč». Veslač je takoj obrnil čoln ter se usmeril proti stavbi veslaške kluba «Adria», ki je tam v bližini. Moška, ki sta opazila čoln na nevarnost, sta opazila zasedla svoji motorji vozili (eden vespo, a drugi avto) ter se odpeljala z vso naglico. Finančarji pa so še nadalje opredelovali za čolnom. Opazili so, da je

Odvzem vrto v Štandrežu in Podturnu bi spremenil specializirane vrtnarje v težake

Gre tudi za zaščito Slovencev v Štandrežu po členu 6 ustave Interpelacije so vložili svetovalci Marinčič, Seličeva in Marizza

Tiskovni urad pokrajinske federacije PSI sporoča, da je pokrajinski svetovalec Ivo Marinčič predložil predsedniku pokrajinske uprave dr. Chientaroliju interpelacijo, v kateri predlaga naj bi predsednik posredoval pri občinski upravi v Gorici v smislu, da bi ta ponovno proučila odločbo o gradbenih zemljiščih na osnovi zakona št. 167.

V interpelaciji je rečeno, da je zemljišče v Štandrežu in Podturnu, ki ga nameravajo zasedati, namenjeno intenzivnemu vrtnarstvu ter obdobja ne samo v gorški občini, ampak v vsej pokrajini. V primeru, da bi gorška občinska uprava izvedla svojo namero, bodo visoko specializirani vrtnarji teh področij ekskluzivno v navadno delovno silo, kar bo povečalo nevarnost naključnega brezposelnosti na Gorškem.

Poleg tega bi postale nekoristne vse izboljšave in naložbe, ki so jih napravili v zadnjih letih v vrtnarstvu. Zlasti področje v Štandrežu dobivajo s svojim visoko specializiranim vrtnarstvom zelenjavo za tržišča v Gorici in Trstu. Njegovo uničenje bi povzročilo obutno škodo tudi pri preskrbi sveže zelenjave v teh dveh mestih.

Član stalnega odbora za kmetijstvo pri trgovinski zbornici v Gorici, Bruno Marizza, je poslal predsedniku tega odbora pismo, v katerem predlaga, naj bi ta odbor na posebni seji razpravljal o gorškem urbanističnem načrtu na osnovi zakona št. 167. Svojo zahtevo poslana na delovno, da so se pri zasedbi neposredni obdelovalci v Štandrežu in Podturnu — kjer gojijo vrtnarstvo — uprli taki rešitvi, ki bi škodovala na stotine družin vrtnarjev. Marizza je mnenja, da se mora odbor izreči o tem, da je trajala od 21. ure do 24. ure in čez, so svetovalci proučili prav malo točk dnevnega reda.

Zupan dr. Gallarotti, ki je sejo otvoril, je uvodoma poročal o korakih, ki jih je napravil, da bi se odločil o odpušči v tekstilni tovarni Cotonificio triestino, kjer so gozili z odpuščitvijo 500 delavk. Zupan je imel osebne stike s predstavnikom podjetja in oblašni.

K besedi se je prvi pripravljal sindikalist Zuliani (PSI), ki je priznal, da se je hitro zavezal za prizadevanje, ki bi se tudi zaradi bližajoče se zime znašle v hudem gnetnem položaju. Zuliani je navedel zahteve sindikalnih organizacij, da se posledice sedanje krize v tkalnici prenesejo na

Deželni predsednik de Rinaldini na seji gorškega EPT

Včeraj popoldne je imel odbor pokrajinske ustanove za turizem na kateri so obravnavali razne upravne in druge točke, ki so bile na dnevnem redu.

Ob začetku seje je pozdravil odborniki predsednik deželne svetovalec dr. de Rinaldini, ki je poudaril potrebo složenega delovanja za razvoj gorškega turizma ter poudaril važnost istega za utrditve miru in mednarodnega razumevanja.

Podrobnosti s seje bomo poročali prihodnjico.

NA SVEČANOSTI OB 11. URI V Dijaškem domu odkritje kipa Simona Gregorčiča

V Slovenskem dijaškem domu v Gorici bodo danes ob 11. uri odkritja spomenik Simona Gregorčiča, Doprinski bratosti kip so postavili na postavo na sprednjem dvorišču. Svečanost ob samem odkritju bo obsegala nagovor, deklaracije ter petje zbora Dol-Poljane.

Kip pesnika Simona Gregorčiča poklanja mladini Slovenskega dijaškega doma v Gorici Slovenska kulturno gospodarska zveza. Gojenici doma so za to priliko poslali številna vabila.

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Župan poročal o posredovanjih da se prepreči odpusti tekstilcev

Sindikalist Zuliani je prikazal proizvodno stanje v Cotonificio triestino - Obrat v Ronkah je pred zaporo

Če izvajamo začetni del občinske seje v Gorici, ki je bila v petek zvečer, na kateri so svetovalci govorili o resnosti gospodarske krize v naši pokrajini, je bil ves pitek seje dokaj enoličen. Čeprav je trajala od 21. ure do 24. ure in čez, so svetovalci proučili prav malo točk dnevnega reda.

Zupan dr. Gallarotti, ki je sejo otvoril, je uvodoma poročal o korakih, ki jih je napravil, da bi se odločil o odpušči v tekstilni tovarni Cotonificio triestino, kjer so gozili z odpuščitvijo 500 delavk. Zupan je imel osebne stike s predstavnikom podjetja in oblašni.

K besedi se je prvi pripravljal sindikalist Zuliani (PSI), ki je priznal, da se je hitro zavezal za prizadevanje, ki bi se tudi zaradi bližajoče se zime znašle v hudem gnetnem položaju. Zuliani je navedel zahteve sindikalnih organizacij, da se posledice sedanje krize v tkalnici prenesejo na

vse podjetje z uvedbo posebnega delovnega režima, na podlagi katerega bi bili vsi delavci precej izenačeni. Svetovalec je obsodil ravnanje Togniello, ki se v sedanjih krizi ne zmanj za delavce, prav tiste delavce, ki so mu v času konjunkture ustvarjali velike dobičke. Svetovalec Zuliani je tudi dejal, da je kriza v tkalnem sektorju nastopila zaradi konkurence države tretjega sveta. V Podgori se namerava ukiniti proizvodnja tkanin, medtem ko bi ostali obrati (bellinca, barvarna itd.) delali na uvoženih tkaninah iz Indije, Japonske in drugih držav. Pristavil je še, da se skuša s sedanji odpuščaji popolnoma ustaviti ter zapreti obrat v Ronkah.

Svetovalec Fantini (PSDI) je pohvalil županovo posredovanje ter predlagal, naj občinska uprava izda določeno podpre predvsem prizadevanje družinske poglavarje.

Dr. Battello (KPI) pa je pristal na aplikacijo z letom 1956.

Vrtalne naprave AGIP v bližini Doberdoba

Po nepotrjenih vesteh naj bi iskali nafto pod kraško skorjo

Družba AGIP je že pred nekaj dnevi poslala na Kras vrtno opremo, opremljeno z vsemi potrebnimi stroji in kakšnih 10 metrov visokim vrtnim strojem. Te dni je skupina zaposlena z delom v kraju Pilje, ki je nekje na polovici ceste med Poljanami in Doberdobom. Vrtno skupino sestavlja šest oseb. Doslej so skopali po 100 metrov globoke vrtnice na Vrhu in v Zagreju. Z vrtnjem proučujejo sestavo zemeljske plasti na Krasu. Po nekaterih uradno nepotrjenih vesteh naj bi delavci AGIP vodili raziskovanja, ki naj dokončno odgovorijo na vprašanja, ki si jih zastavljajo nekateri strokovnjaki, češ da so na Krasu nahajališča nafte.

Z novembrom v veljavi zimski urnik lokalov

S 1. novembrom bo pričel veljati zimski urnik trgovin, ki bo v

veljavi do 14. maja prihodnjega leta. Vsi javni lokali se bodo odpirali ob 6. uri. Ob 24. uri se bodo zapirale restavracije, gostilne, kavarni, bari; ob 23. uri gostilne s kuhinjo (osterije), ob 21. uri osterije. Zabavni krožki (ENAL, CRAL, ACLI) se bodo v Gorici, Grazeju in Trzinu zapirali ob 24. uri. V vseh občinah Gorice in v ostalih občinah pa ob 23. uri. Zabavni krožki so ob sobotah, nedeljah in praznikih lahko odprti najdlje do 24. ure.

V Doberdobu na vpogled seznanili družinskega davka

Od jutri dalje je na ogled seznanili občinske urade v Doberdobu na vpogled seznanili plačevalci družinskega davka za leto 1964. Seznanili so na vpogled med uradnimi urami za dobo enega tedna. Za vsa pojasnila je na razpolago občinsko tajništvo.

Obvestilo trgovskim uslužbencem

Sindikata za trgovske nameštence pri CISL sporoča, da imajo trgovski nameštenci pravico do premika ene dnevnice plače za 16. avgust, kjer je bil na ta dan predpisani krajevni patrona. Nameštenci v knjižarnah in papirnicah, ki r. 20 imeli kratkega tedenskega urnika v oktobru imajo tudi pravico do plačila teh nadur z 20 odst. povisokom.

Sinoči okrog 19.30 se je zatekel v gorški bolnišnici po pomoč 21-letni Ivan Duca iz Gorice Ul. Bačila 14, ki je malo prej padel blizu kavarne Pošta v Ul. Santa Chiara v Gorici, ko je šel peš proti središču mesta. Pri tem se je ranil nad desnimi očetom. Okrevalo bo v petih dneh.

Kino

v Gorici
VERDI. 15.00: «La setima alba». William Holden in Capucine. Ameriški film v barvah.
CORSO. 15.00: «002-agenti segretisti». C. Ingrassia in F. Franchi. Italijanski barvni film. Zadnja predstava ob 22.
VITTORIA. 15.00, zadnja ob 21.30: «Inafferrabile polizia nera». P. Mc Gohan in G. Cole. Ameriški cinemascope v barvah. Izven programa V. Disneyeva risanka «I desperados del Far West».
CENTRALE. 15.00, zadnja ob 21.30: «Sangue misto». Ava Gardner in Stewart Granger. Ameriški cinemascope v barvah.

v Trzinu

PRINCIPE. «La donna di paglia». Gina Lollobrigida. S. Conery in Talph Richardson. Barvni film.
NAZIONALE. «Roma contro Roma». Susi Anderson in Ettore Manni. Barvni kinemascope film.
AZZURRO. «Per un pugno di dollari». C. Eastwood, M. Keck, J. Egger, W. Lukschi in J. Waller. Barvni kinemascope film.
EXCELSIOR. «Becket e il suo re». Richard Burton in Peter O'Toole. Kinemascope film.

v Ronkah

RIO. «Ore rubate». Susan Hayward. Barvni film.

v Novi Gorici

NOVA GORICA. 25. oktobra spušča film «Mati, poslušaj moje besede». 27. in 28. okt. francoski film «Rok v kvisku». 29. in 30. okt. ameriški barvni film «K. zvonijo zvonovi». 31. okt. ameriški barvni film «Heljona».

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna CRISTOFI LETTI na Travniku, telefon 29-7.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 14,4 stopinje ob 12.30, najnižjo 11 stopinj ob 2.30. Povprečne dnevne vlage je bilo 92 odstotkov. Dežja je padlo v zadnjih 24 urah 71,2 mm.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Ob 18. do 24. oktobra se je v gorški občini rodilo 13 otrok, umrlo je 13 oseb, porok je bilo 7 in oklicev 6.

ROJSTVA: Angela Delneri, Marianna Stabile, Margherita Ronchini, Cristina Milani, Andrea Cerin, Daniela Culot, Anna Toffoli, Igor Krulic, Paolo Volpi, Ghisellini, Daniela D'Angelica, Flavio Birri, Claudia Vidulich.

SMRTI: upokojenec 75-letni Arnaldo Gallobo, upokojenec 59-letni Ercole Russo, gospodinja 59-letna Rosalia Devetak vd. Carli, upokojenec 78-letni Francesco Cernetti, upokojenec 73-letni Ermanno Fanin, gospodinja 78-letna Lucia Debegnach, vd. Zulian, gospodinja 81-letna Elisabetta Zozuk, por. Podbersig, upokojenec 68-letni Basilio Porta, upokojenec 60-letni Mario Lugano, trgovca 67-letni Pietro Bais, 54-letni Giordano Bressan, mehanik 34-letni Armando Terco-

vich, upokojenec 68-letni Augusto Mattiussi.

POROKE: trgovski pomočnik Roberto Ballarín in trgovska pomočnica Mariadisa Ferrante, sluga Mario Comelli in tekstilna Maria Mikulin, profesor Franco Alumi-Fabroni in profesorica Alba Noella Picotti, civilni pilot Luciano Vecchiet in študentka Maria Decolce, prodajalec Sergio Figel in tekstilna Loreddina Cini, trgovski zastopnik Gian Carlo Alessi in frizerka Gentilina Bressan, bolničar Achille Persorgia in gospodinja Lucia Bregant.

OKLICE: tekstilec Enzo Bucovini in gospodinja Silvia Abate, agrom. dr. Leonardo Laganella in gospodinja Delfina Romeo, orožnik brigadir Antonio Russo in uradnik ca Maria Comelli, mizar Dario Fabro in delavca Claudia Cernigoi, študent Luigi Andrea in šivilja Antonia Margoni, uradnik Marcello Ziani in gospodinja Giuseppina Pessenti.

Priznanje Gorice svojemu olimpijcu

Jurij Ursić na sprejemu pri gorškem županu dr. Gallarottiju

Goriški župan dr. Gallarotti je včeraj popoldne sprejel v beli dvorani gorškega županstva olimpijskega zmagovalca Jurija Ursića, doma iz Gorice, ki je dobil srebrno medaljo v individualni zasledovalni vožnji. Čestitil mu je k uspehu na tako pomembnem mednarodnem srečanju ter mu v znak priznanja občinske uprave podelil medaljo z žigom Gorice iz 13. stoletja. Poleg občinskih odbornikov in svetovalcev sta se sprejema udeležila še pokrajinski delegat COINI cav. Bregant ter tajnik Fergo.

Med živahnimi razgovori, ki se je razvil, je Ursić povedal nekaj vtisov s tokijskih olimpijskih srečanj v njegovi športni panogi. Dejal je, da je semifinalno dirko, v kateri je premagal svetovnega prvaka, in finalno tekmo, v kateri je izgubil prvo mesto za tri metre. Odmerna tako kratke časovne razdalje za tekmovalce v dveh zahtevnih dirkah je bila pravi izziv. Ursić je zaradi izredne forme zmogel ta napor, vendar pa se ga je pri vožnji zadnjega kroga držala smola: imel je veter v prsi, medtem ko je njegovemu nasprotniku pihal v hrbet.

Jurij Ursić je bil obložen v olimpijsko obleko (moder suknjič in svetle hlače), ki so jo nosili italijanski reprezentanti. Okoli vratu je imel obešeno srebrno medaljo. Dasiuravno že dva dni ni spal (v Gorici se je včeraj pripeljal z vlakom ob 8.15) je bil dobro volje in se je rad odzval povabilom športnih funkcionarjev, ki so ga vabili v svoje klubske prostore, kjer mu pripravljajo sprejeme in darila. Ursića bodo predstavili občinstvu tudi med današnjo košarkarsko tekmo UGG v dvorani na Trgu Cesare Battisti.

Avto podrl mopedista

Sinoči nekaj po 19. uri so poklicali avto železnega križa pri železniškem podzvoju v Ul. Aquileia v Gorici kjer je avto fiat 1100 zadel od zadaj v mopedista 27-letnega Alfreda Caresina iz Gorice Ul. Parcar 4 ter ga podrl. Po nesreči so ga takoj odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so mu ugotovili udarce na desnem kolenu in stegnu s verjetnim zlomom ter so ga pridržali za 15 dni na zdravljenje. Caresini, ki je po poklicu pek, je izjavil, da se je z mopedom vračal s dela v Podgori proti svoji domu, ko je zadel od zadaj v njegovo vozilo neki avtomobilist s svojim Fiat 1100 ter ga podrl.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 25. t. m. ob 16. uri Technicolor Technirama film:

BUDA

Igrajo: KOJIRO HONGO, CHARITO SOLOS in SHINTARO KATSU

RADIO TRST

NEDELJA, 25. OKTOBRA 1964

Radio Trst A
8.00 Koledar; 8.30 Poslušali boste...; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske pesmi; 10.00 Maša; nato Orkester Rose; 11.15 Oddaja za najmlajše; 12.00 Slov. nabožna pesem; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Karaoke-radijski ansambli; 15.00 Znanj pevci; 15.45 Zbor Bircelars; 16.00 Simfonija dala E. Griega; 17.00 Plesna čakanka; 18.00 Kino; včeraj in danes; 18.30 Orkestri; 19.00 Komorni ansambli; 19.15 Medeljski vestnik; 19.30 Operetna glasba; 20.00 Sport; 20.30 Iz slovenske folklorne; 21.00 Vabilo na ples; 22.00 Nedelja v sportu; 22.10 Klasična simfonija; 22.40 Dixieland.

Trst
9.30 Kmetijska oddaja; 12.15 Dneš na športnih igriščih; 14.00 «El campanone».

Koper
7.15 Jutranja glasba; 8.00 Predstava RL; 9.05 Perspektive idrijskega rudnika; 9.30 Zabavni zvoki; 9.45 Otket iz Senpense; 10.00 Prenos RL; 10.30 Operna arija; 11.00 Ital. kulturni krožki v Istri in na Reki; 11.15 Glasbeni koktajl; 11.50 in 12.55 Glasba po željah; 12.35 Znanjopolitični pregled; 13.30 Sosedni kralj in ljudje; 14.00 in 14.45 Glasba po željah; 15.30 Domače pesmi; 16.00 Prenos RL; 18.30 Lokalni sport; 19.00 Sportna nedelja; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

Nacionalni program
8.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.10 Nabožna glasba; 11.10 Sprehod skozi čas; 11.25 Roditeljski krožek; 13.25

Slovenija
8.00 Mladinska igra; 8.30 Skladbe za mladih; 9.05 Naši poslušalci čestitajo; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 10.30 Pesmi srbskih partizanov; 10.40 Lahka glasba; 11.40 Nedeljski reportaža; 12.05 Naši poslušalci čestitajo; 13.30 Za nas vsi; 13.50 Pred domačo lipo; 14.00 Operni koncert; 15.05 Danes popoldne; 16.00 Humoreska tedna; 18.30 Solistična glasba; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 21.30 Simfonična glasba; 22.10 Plesna glasba; 23.05 Komorni koncert.

Ital. televizija
10.15 Kmetijska oddaja; 11.45 Nabožna oddaja; 16.00 Olimpijske

igre; 18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.10 Registriran športni dogodek; 20.00 Sport; 20.15 Volina kronika; 20.30 Dnevnik; 21.00 Federico Zardi: «I grandi camaleonti»; 23.00 Sportna nedelja in dnevnik.

II. KANAL
21.00 Dnevnik; 21.15 Sportne vesti; 22.05 «El Tarocchi».

Ponedeljek, 26. oktobra 1964
17.15 Nova srednja šola; 18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Knjižne novosti; 20.00 Sportne vesti; 20.30 Dnevnik; 21.00 Skupno življenje; 22.20 Kako se voli predsednik ZDA; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL
21.00 Dnevnik; 21.15 Film «Grešniki brez greha»; 22.50 Little Tony.

Jug. televizija
9.30 Budimpešta: Koncert otroškega zbora; 10.30 Gozdni čuvaj; film; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Zvezničar - Mladost; 12.20 Budimpešta: Nogometno srečanje Madžarska - Jugoslavija; 13.30 Madžetokopski posnetek Olimpijade; 19.00 87. policijska postaja; 20.00 Dnevnik; 20.45 Da ali ne - quiz; 21.45 Vsihi 15 minut; 22.00 Poročila.

Ponedeljek, 26. oktobra 1964
11.40 Televizija v šoli; 15.20 Povernite; 16.40 Ruščina; 17.10 Angličina; 17.40 Francščina; 18.10 Risanke; 18.25 Obzorje; 18.45 Hala, haka! Veselovi; 19.15 Tedenski športni pregled; 19.45 Propagandna oddaja; 20.00 Dnevnik; 20.30 Moment musicaux - koncert; 20.40 Hildesheimer: Nokturno v Grand Hotelu - TV igra; 22.00 Propagandna oddaja; 22.05 Naš teleobjektiv; 22.20 Obzorje.

III. KANAL
16.30 Radijska igrice; 17.10 Bachove kantate; 17.35 «La farsa di Patellino» neznanega avtorja; 19.15 Pregled filozofije; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Griegove skladbe; 21.20 Mozartova opera «Cost fan tutte».

Slovenija
8.00 Mladinska igra; 8.30 Skladbe za mladih; 9.05 Naši poslušalci čestitajo; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 10.30 Pesmi srbskih partizanov; 10.40 Lahka glasba; 11.40 Nedeljski reportaža; 12.05 Naši poslušalci čestitajo; 13.30 Za nas vsi; 13.50 Pred domačo lipo; 14.00 Operni koncert; 15.05 Danes popoldne; 16.00 Humoreska tedna; 18.30 Solistična glasba; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 21.30 Simfonična glasba; 22.10 Plesna glasba; 23.05 Komorni koncert.

Ital. televizija
10.15 Kmetijska oddaja; 11.45 Nabožna oddaja; 16.00 Olimpijske

igre; 18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.10 Registriran športni dogodek; 20.00 Sport; 20.15 Volina kronika; 20.30 Dnevnik; 21.00 Federico Zardi: «I grandi camaleonti»; 23.00 Sportna nedelja in dnevnik.

II. KANAL
21.00 Dnevnik; 21.15 Sportne vesti; 22.05 «El Tarocchi».

Ponedeljek, 26. oktobra 1964
17.15 Nova srednja šola; 18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Knjižne novosti; 20.00 Sportne vesti; 20.30 Dnevnik; 21.00 Skupno življenje; 22.20 Kako se voli predsednik ZDA; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL
21.00 Dnevnik; 21.15 Film «Grešniki brez greha»; 22.50 Little Tony.

Jug. televizija
9.30 Budimpešta: Koncert otroškega zbora; 10.30 Gozdni čuvaj; film; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Zvezničar - Mladost; 12.20 Budimpešta: Nogometno srečanje Madžarska - Jugoslavija; 13.30 Madžetokopski posnetek Olimpijade; 19.00 87. policijska postaja; 20.00 Dnevnik; 20.45 Da ali ne - quiz; 21.45 Vsihi 15 minut; 22.00 Poročila.

Ponedeljek, 26. oktobra 1964
11.40 Televizija v šoli; 15.20 Povernite; 16.40 Ruščina; 17.10 Angličina; 17.40 Francščina; 18.10 Risanke; 18.25 Obzorje; 18.45 Hala, haka! Veselovi; 19.15 Tedenski športni pregled; 19.45 Propagandna oddaja; 20.00 Dnevnik; 20.30 Moment musicaux - koncert; 20.40 Hildesheimer: Nokturno v Grand Hotelu - TV igra; 22.00 Propagandna oddaja; 22.05 Naš teleobjektiv; 22.20 Obzorje.

III. KANAL
16.30 Radijska igrice; 17.10 Bachove kantate; 17.35 «La farsa di Patellino» neznanega avtorja; 19.15 Pregled filozofije; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Griegove skladbe; 21.20 Mozartova opera «Cost fan tutte».

Slovenija
8.00 Mladinska igra; 8.30 Skladbe za mladih; 9.05 Naši poslušalci čestitajo; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 10.30 Pesmi srbskih partizanov; 10.40 Lahka glasba; 11.40 Nedeljski reportaža; 12.05 Naši poslušalci čestitajo; 13.30 Za nas vsi; 13.50 Pred domačo lipo; 14.00 Operni koncert; 15.05 Danes popoldne; 16.00 Humoreska tedna; 18.30 Solistična glasba; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 21.30 Simfonična glasba;

